

io local servei de fo
e formació local serv
servei de formació lo
local servei de form
formació local servei de
de formació local se
servei de formació loc
ó local servei de fo
rmació local servei de
ei de formació local
servei de formació lo
ió local servei de fo
e formació local serv
servei de formació lo
local servei de form
formació local servei de
de formació local se
servei de formació loc
ó local servei de fo
rmació local servei de
ei de formació local
servei de formació lo
ió local servei de fo
e formació local serv
servei de formació lo
local servei de form
formació local servei de
de formació local se

L'atestat policial

Manual de consulta

L'atestat policial

Manual de consulta

© de l'edició: Diputació de Barcelona
© del text: EXIT 3, SCP.
Producció: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona
Impressió: UIR
Fotocomposició: *Addenda*
Dipòsit legal: B-50420-2004

SUMARI

Presentació del curs	7
Objectius	9
Continguts	11
Introducció del manual	13
1. La Policia Judicial	15
Idees clau	15
1.1. Concepte	15
1.2. Funcions	16
1.3. Tasques concretes de la Policia Judicial	18
Resum del tema	18
Referències a l'annex	
2. L'atestat: consideracions generals	19
Idees clau	19
2.1. Valor legal	20
2.2. Obligacions formals	20
2.3. Infraestructura documental	21
Resum del tema	22
3. L'atestat: estructura	23
Idees clau	23
3.1. La caràtula	24
3.2. Les diligències	25
3.2.1. Diligències d'inici	25
3.2.2. Diligències de gestió, de tràmit o d'investigació	27
3.2.3. Diligències de remissió	37
3.3. Les actes	38
3.3.1. Diligències que requereixen actes vinculades	41
3.4. Diligències i actes específiques: delictes contra la seguretat del trànsit	41
3.4.1. Diligències pròpies dels delictes contra la seguretat del trànsit	41
3.4.2. Diligències i actes de la conducció sota els efectes de l'alcohol	42
Resum del tema	48
Referències a l'annex	48
4. Tasques rellevants en la instrucció d'un atestat	49
Idees clau	49
4.1. La declaració de l'imputat	49
4.1.1. Aspectes juridicoformals	50
4.1.2. L'acta de declaració	53
4.1.3. Aspectes tecnicopolicials	53
4.1.4. El moment de l'interrogatori	54
4.2. La declaració testifical	56
4.2.1. Aspectes jurídics	56

4.2.2. Aspectes formals	57
4.2.3. Aspectes tecnicopolicials	57
4.2.4. La sinceritat de les declaracions	58
4.3. Reconeixement fotogràfic i identificació en roda	59
4.3.1. El reconeixement fotogràfic	60
4.3.2. El reconeixement en roda	61
4.4. La inspecció ocular	63
4.4.1. Metodologia de la inspecció ocular	64
4.4.2. Ordre que s'aconsella seguir	64
Resum del tema	67
Síntesi del material	69
Glossari	71
Bibliografia comentada	73
Annexos i material d'autoavaluació	75

PRESENTACIÓ DEL CURS

Aquest curs i el material que es lliura a continuació pretén dotar de recursos els agents de la Policia Local per tal d'acomplir una de les seves funcions, que és la de Policia Judicial.

Les policies locals tenen diferents nivells d'actuació en matèria judicial. De fet, la legislació reconeix la plena competència quan es tracta d'instruir atestats per accidents de trànsit en les vies urbanes, i la possibilitat d'exercir aquesta competència en la resta de supòsits. Aplicat això a la realitat de cada plantilla de Policia Local, aquesta competència dependrà de l'existència d'altres cossos policials a la seva població o dels acords a què s'hagi arribat en les juntes locals de seguretat corresponents.

En tot cas, tant si el nivell d'actuació és molt alt com si s'exerceix al nivell mínim imprescindible, com és el cas de les diligències de prevenció, cal conèixer els requisits legals i dur a terme les tasques corresponents dins d'aquests paràmetres, atès el pes específic de l'atestat en la determinació de les responsabilitats en un fet delictiu.

Si la policia té unes tasques definides i assignades en el procediment penal i es responsabilitza d'una part, és gràcies a l'existència d'un seguit de normatives que ho preveuen així i que imposen unes obligacions i uns deures inexcusables.

És per tot això que en aquest curs es tracta de la funció de la Policia Judicial, però especialment s'incideixi en el valor, les obligacions i els requisits de l'atestat; en el tipus i la forma de les diligències; en quina ha de ser la relació amb els imputats, i en els efectes del delictes dins el context de la funció esmentada.

OBJECTIUS

En finalitzar l'acció formativa, vostè serà capaç de:

- Identificar les tasques de la Policia Judicial, relacionar-les amb les del cos policial pertinent i conèixer els límits en l'exercici de la seva funció.
- Conèixer, assumir i aplicar les responsabilitats de la instrucció d'atestats, així com les obligacions formals dels atestats.
- Instruir diligències segons els paràmetres previstos a la Llei d'enjudiciament criminal i saber relacionar-les amb la resta de diligències, actes i documents de l'atestat.
- Relacionar les diligències pròpies de garantia dels drets dels implicats segons sigui el cas, per tal de no vulnerar cap dret fonamental ni cap llibertat pública.
- Redactar correctament, en diligències i actes, les intervencions adreçades a la investigació dels fets il·lícits penals pels quals s'inicia un atestat.
- Prendre declaracions a implicats tot respectant els seus drets, i fer preguntes adreçades a treure el màxim d'informació objectiva sobre els fets investigats.
- Fer inspeccions oculars seguint un mètode que maximitzi l'obtenció d'informació i que eviti la pèrdua o el deteriorament d'indicis i proves.

CONTINGUTS

Per tal d'assolir els objectius plantejats, es treballaran els continguts següents:

CONTINGUTS CONCEPTUALS

- Paràmetres normatius de la funció de policia judicial. Característiques de l'atestat policial.
- Forma, ordre i condicions de les diligències d'un atestat i de les actes que hi estan vinculades.
- Condicions juridicoformals de la presa de declaració i de l'interrogatori.
- Comunicació no verbal.
- Inspecció ocular.

CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

- Redacció de fets de manera objectiva, clara, ordenada i breu.
- Instrucció de les diligències adequades a l'il·lícit penal concret.
- Aplicació de la tècnica bàsica d'interrogatori adient als fets, a la situació i a les persones.
- Detecció dels aspectes de comunicació no verbal en una situació de presa de declaració.
- Disseny d'un mètode personal d'inspecció ocular que eviti la pèrdua de dades.

CONTINGUTS ACTITUDINALS

- Valoració i respecte dels drets dels implicats en la instrucció d'un atestat.
- Reconeixement del caràcter únic i irrepetible de les diligències.
- Consciència de la necessitat de ser molt metòdics en tota la intervenció vinculada a l'atestat.
- Valoració de la dimensió de l'atestat com a tasca policial que pretén plasmar la realitat i que ha d'arribar en les millors condicions d'objectivitat a l'autoritat judicial, que és qui té la potestat i la competència de valorar els fets.

INTRODUCCIÓ DEL MANUAL

Aquest manual pretén oferir alguna cosa més que una simple introducció a la instrucció d'atestats, entre altres coses perquè no té gaire sentit parlar d'atestats o de diligències de prevenció des d'un punt de vista teòric, ja que és una matèria eminentment pràctica. De fet, l'atestat és un procediment policial vinculat a un procediment judicial més ampli.

En el primer tema es presenta el camp d'actuació de la Policia Judicial, com a funció i com a col·lectiu. La Policia Judicial té una funció establerta en la Llei de forces i cossos de seguretat, amb diferents nivells d'actuació, però a la vegada és la denominació que sovint inclou tot el col·lectiu d'agents de policia que atenen una inspecció de guàrdia.

El segon tema tracta dels aspectes més teòrics de l'atestat. No obstant això, s'ha procurat no aprofundir en excés en reglamentacions i fer-ho en el desenvolupament pràctic de les diligències, evidentment esmentant les normes genèriques en què es basen. El resultat que es persegueix és que l'agent domini el procediment.

Com es pot veure al llarg del manual, l'inici d'un atestat és relativament senzill, només cal que hi hagi un indici racional de l'existència d'un il·lícit penal. Després, el camí que pot prendre la instrucció de l'atestat serà diferent segons ho aconselli el cas. És per això que s'ha intentat donar una visió que permeti dissenyar el camí adequat fins a la resolució del procediment, no pas necessàriament del cas, que és assumpte de l'autoritat judicial.

En el tercer tema apareixen gairebé totes les diligències que es poden donar en una instrucció relativament complexa, fins al punt que poden resultar una mica reiteratives; no s'ha volgut obviar dades en cadascuna d'aquestes diligències per evitar confusions, perquè quedi clar que si una cosa és reiterativa en la instrucció dels atestats són justament aquelles dades relatives al lloc i al moment en què s'instrueix la diligència: qui la instrueix, qui la certifica, qui són els presents implicats, etc.

En el quart tema s'ha volgut aprofundir en els aspectes tecnicopolicials de determinades intervencions, per a les quals cal ser escrupolós i metòdic, ja que cometre errades vicia tot el procediment i implica la pèrdua de dades o, fins i tot, de proves de convicció. Com es podrà veure, es parla del que «s'ha de fer» i es remarca el que «no s'ha de fer» en intervencions tan importants com la presa de declaració i la recerca d'indicis en la inspecció ocular.

La darrera part del manual està composta per una síntesi del material, una breu bibliografia comentada on es donen orientacions sobre la lectura de llibres que poden resultar interessants per ampliar i/o aprofundir el contingut estudiat, així com un glossari amb els principals conceptes de cada tema, definits amb la indicació concreta de l'apartat o subapartat on es poden trobar.

1. LA POLICIA JUDICIAL

IDEES CLAU

- L'atac als valors jurídics previstos en la legislació penal implica tot un desplegament de procediments distribuïts entre una sèrie de cossos, entre els quals es troba la Policia Judicial.
- La Policia Judicial té com a missió fer la primera intervenció davant un il·lícit penal del qual té coneixement. Dins el procediment, el seu paper és procedir a l'assegurament de les persones implicades i dels efectes del delictes, així com recollir totes les circumstàncies objectives que poden explicar els fets.
- La Policia Local té competències en matèria de policia judicial, segons les circumstàncies del servei policial general, la població i/o els acords de la Junta Local de Seguretat. Aquestes competències poden ser més o menys àmplies, però en qualsevol cas la qualitat del treball ha de ser com més alta millor, ja que hi ha en joc valors i drets fonamentals.

La definició de la Policia Judicial no es troba en un únic text, sinó que està recollida en diverses normes que desenvolupen els preceptes constitucionals i conformen l'estructura d'aquesta policia:

- Constitució espanyola de 1978, en els articles 104 i 126.
- Llei d'enjudiciament criminal (LCEr), entre els articles 282 i 298.
- Llei orgànica del poder judicial, des de l'article 443 fins al 446.
- Llei orgànica de forces i cossos de seguretat, des de l'article 29 fins al 36.
- Reial decret 769/87, de 19 de juny, sobre regulació de la Policia Judicial.

A més de les normatives esmentades, també en trobem altres de caràcter autonòmic i local, com, per exemple, la Llei 16/91, de 5 de març, de policies locals de Catalunya, l'article 11 apartat e estableix la funció que aquests cossos poden desenvolupar en relació amb la tasca de policia judicial dins l'àmbit fixat per la normativa estatal.

1.1. CONCEPTE

Fent una lectura de les normatives existents arribem a la conclusió que no és possible fer una única definició de la Policia Judicial, ja que es preveuen diferents nivells d'actuació, així com diferents formes de dependència dels agents de policia en la funció judicial.

Dit això, podem parlar de *dos nivells de dedicació i dependència* en la normativa de la Policia Judicial:

1. Policia Judicial genèrica, la qual està integrada per tots els cossos i totes les forces de seguretat, tant si depenen de l'Estat com si pertanyen a les comunitats autònomes o a les entitats locals (art. 283 LECr, art. 443 LOPJ i art. 29-2 LOFCS).
2. Unitats orgàniques de la Policia Judicial dependents funcionalment de les autoritats judicials i del Ministeri Fiscal (art. 444 de la LOPJ, arts. 30 a 35 LOFCS).

Segons l'article 7 del RD 769/1987, sobre regulació de la Policia Judicial, en consonància amb l'article 30.1 de la Llei de forces i cossos de seguretat, només poden constituir-se com a unitats orgàniques els membres del Cos Nacional de Policia i de la Guàrdia Civil. Malgrat això, els cossos de policia autonòmica estan desenvolupant la tasca de policia judicial de la mateixa manera que ho fan els cossos esmentats anteriorment.

Per poder formar part de les unitats orgàniques de la Policia Judicial és imprescindible haver adquirit una formació adient en el Centre de Formació i Perfeccionament, on s'assoleix l'especialització tècnica i la preparació científica.

Com es dedueix del que s'ha esmentat fins ara, la Policia Local és policia judicial, però els seus membres no poden pertànyer, per definició, a les unitats orgàniques de la Policia Judicial, malgrat que poden ser requerits per auxiliar-les.

1.2. FUNCIONS

Del que es conclou de l'article 443 de la Llei orgànica del Poder Judicial i de l'article 282 de la Llei d'enjudiciament criminal, la funció de policia judicial consisteix en l'auxili als jutges i tribunals i al Ministeri Fiscal en la investigació dels delictes i el descobriment i assegurament dels delinqüents, així com a recollir els efectes, els instruments o les proves del delicte comès, segons les atribucions i les diligències necessàries que disposa la llei.

D'acord amb el que diuen els articles, aquesta funció pertany a tots els membres de les forces i cossos de seguretat, tant si depenen del Govern central com de les comunitats autònomes o dels ens locals, dins l'àmbit de les respectives competències.

Com a conclusió, amb relació a la Policia Local podem dir que els seus membres estan obligats a practicar a iniciativa pròpia i segons les seves respectives atribucions, les primeres diligències de prevenció i assegurament quan tinguin notícia de la perpetració d'un fet presumptament delictiu. També són responsables de l'ocupació i custòdia dels objectes que provinquin del delicte o que estiguin relacionats amb l'execució, i han de donar compte de tot, en els termes legals, a l'autoritat judicial o fiscal, ja sigui directament o a través de les unitats orgàniques de la Policia Judicial.

La Policia Local té plenes competències com a policia judicial en matèria d'accidents de trànsit dins el casc urbà, derivades de la funció que li és reconeguda en la Llei de forces i cossos de seguretat.

1.3. TASQUES CONCRETES DE LA POLICIA JUDICIAL

Les tasques de la Policia Judicial estan dirigides a *investigar els delictes públics* que es cometin en el seu territori o demarcació i practicar les diligències per:

- Descobrir les circumstàncies dels fets.
- Descobrir els responsables dels fets presumptament delictius i practicar-ne, si escau, la detenció.
- Recollir els instruments del delict.
- Evitar la desaparició de les proves.
- Redactar les diligències de prevenció o l'atestat corresponent i fer-ne la tramesa.

Resum del tema

La funció de la Policia Judicial consisteix en la investigació dels delictes, el descobriment i l'assegurament dels delinqüents i la recollida dels efectes, els instruments o les proves del delicte.

El treball de la Policia Judicial s'efectua en dos nivells: un de genèric, per al qual estan capacitats tots els membres de les forces i cossos de seguretat, i un altre d'específic, de dependència funcional de les autoritats judicials i del Ministeri Fiscal, per al qual es requereix una formació adient en els centres de formació i perfeccionament de les forces i cossos de seguretat de l'Estat.

La Policia Local està legitimada per desenvolupar les tasques genèriques de policia judicial, de forma molt concreta en matèria d'accidents de trànsit en les vies urbanes.

Referències a l'annex

Annex 1: Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. Articles 443-446. Dintre d'aquesta llei, els articles indicats ens ajudaran a veure amb claredat, en el marc legal, les funcions de la Policia Judicial.

2. L'ATESTAT: CONSIDERACIONS GENERALS

IDEES CLAU

- L'atestat és un document mitjançant el qual es posa en coneixement d'una tercera persona (l'autoritat judicial) una sèrie de fets i actuacions. És per això que cal que sigui com més clar millor en la forma.
- L'atestat té màxima validesa en la determinació de les responsabilitats per la comissió d'un il·lícit penal. El valor de l'atestat com a denúncia està explicat en la Llei d'enjudiciament criminal.
- L'instructor de l'atestat és el responsable de la instrucció d'aquest document, però també ha de vetllar pels drets i les llibertats dels implicats i ha de dirigir la intervenció policial per a l'esclariment dels fets, dins el que preveu la norma.

L'atestat és un conjunt de diligències de caràcter preventiu, breus i ordenades, fetes per la Policia Judicial en relació amb uns fets presumptament delictius, davant els quals s'han de dur a terme les tasques per descobrir els delinqüents i recollir els efectes, els instruments o les proves del delictes. Aquest document constitueix la base per al procediment penal.

Com a *document base* del procediment penal, l'atestat ha de complir uns principis:

Principi d'originalitat

Un atestat és un document original i irrepetible, en el sentit que reflecteix una actuació que s'està duent a terme en el moment en què s'estén la diligència. Per tant, no és possible fer un segon atestat, ja que desvirtuaria el primer, sinó que s'han de dur a terme unes diligències ampliadores; tampoc s'han de fer ratllades, sinó diligències d'esmenes.

Principi d'objectivitat

L'atestat només ha de relacionar fets dels quals es tingui constància, i així evitar interpretacions que no es basin en dades objectives.

Principi de claredat

Els termes que s'utilitzen en l'atestat han de ser clars, sense que donin lloc a falses interpretacions. Cal que les dades estiguin degudament ordenades i que siguin entenedores.

Principi d'ordre

Està relacionat amb el principi anterior, i es refereix al fet que l'atestat guardi una sistemàtica, és a dir, que reflecteixi la cronologia de les actuacions i que les diligències tinguin una forma similar.

Principi de brevetat

L'atestat ha de ser breu i concís, i la seva estructura ha de facilitar la lectura al jutge, perquè pugui prendre la decisió més objectiva possible.

2.1. VALOR LEGAL

Els atestats tenen la consideració de denúncies a efectes legals; totes les declaracions que es facin hauran de ser signades i només tindran el valor de declaracions testimonials quan es refereixin a fets de coneixement propi.

Les sentències del Tribunal Suprem han anat concretant el valor legal que s'ha de donar a determinades diligències practicades per la policia, encara que se'ls concedeix, a efectes legals, la simple consideració de *denúncia*. Així, els informes elaborats per la Policia Científica segons els seus coneixements tècnics (de balística, dactiloscòpics, d'anàlisi químiques, etc.) tenen el valor de *dictàmens pericials* si es ratifiquen en l'acte del judici oral.

En les detencions de delinqüents en el moment de la comissió del delict (flagrant o quasi flagrant), quan el funcionari percep directament els fets que donen lloc a la seva actuació, o en les entrades i els escorcolls, així com en la confiscació d'efectes, armes, drogues etc., també tenen el valor de *proves autèntiques* (Sentència del Tribunal Suprem, de 22 d'abril de 1987) sempre que siguin reiterades i ratificades en el judici oral.

2.2. OBLIGACIONS FORMALS

Al llarg del contingut de la LECr es concreten les obligacions formals de l'atestat.

L'atestat policial ha de deixar constància documental de totes les actuacions fetes per la policia en relació amb un presumpte fet delictiu del qual ha tingut coneixement.

La responsabilitat de l'atestat recau en:

- *L'instructor*, que ordena les actuacions policials que cal fer.
- *El secretari*, que constata les actuacions policials amb la signatura sobre la diligència.

Les persones presents en les diligències, i altres persones que hi hagin intervingut, com ara perits, testimonis, lletrats, etc., seran convidats a signar-les, en la part que els toqui, i hauran d'expressar el motiu en cas que s'hi neguin.

Tots els fulls i documents que componen l'atestat han d'anar degudament identificats, signats i segellats.

Les diligències practicades a l'empara de l'atestat han de ser posades en coneixement del jutge abans de les 24 hores d'haver tingut coneixement dels fets pels quals es practiquen. En el cas que l'atestat s'hagi tancat abans de les 24 hores, serà posat immediatament en coneixement de l'autoritat judicial.

Tot atestat s'inicia amb una diligència d'inici i finalitza amb una de remissió.

2.3. INFRAESTRUCTURA DOCUMENTAL

L'atestat és, entre altres coses, el recull documental de la intervenció policial davant un presumpte il·lícit penal. La intervenció implica comprovar les dades i deixar constància de totes les gestions fetes, en un suport que pugui ser sotmès a revisió per l'autoritat judicial o el Ministeri Fiscal en qualsevol moment, per tal de garantir que l'actuació policial és adequada a dret.

En una oficina d'atestats hi ha d'haver els següents registres:

- *Llibre de registre d'entrada*: es registren tots els documents que rep l'oficina d'atestats (oficis, atestats, etc.).
- *Llibre de registre de sortida*: es registren tots els documents emesos per la dependència amb la indicació de l'òrgan al qual van destinats.
- *Llibre de telefonemes*: es registren totes les trucades enviades i rebudes en la dependència policial. S'ha d'indicar la persona que efectua la trucada i qui la rep.
- *Llibre de detinguts*: on s'indica la identificació de la patrulla, l'hora i el dia en què s'ha procedit a la detenció, i el funcionari o els funcionaris que l'han practicada.
- *Llibre d'identificacions*: s'hi registren totes les identificacions realitzades en virtut del que disposa la LOPSC (Llei orgànica de protecció a la seguretat ciutadana). Aquest llibre ha d'estar sempre a disposició de l'autoritat judicial i del Ministeri Fiscal, per la qual cosa s'envia al Ministeri Fiscal de manera immediata la llista de les identificacions practicades.
- *Llibre de registre dels atestats segellats pel jutjat de guàrdia*.
- *Llibre d'entrada i lliurament d'efectes del detingut*.

Resum del tema

L'atestat és el document mitjançant el qual es posa en coneixement de l'autoritat judicial la intervenció policial davant un presumpte delictes.

La redacció de l'atestat cal que sigui circumstanciada, objectiva, clara, ordenada i breu.

Un atestat té la consideració de denúncia a efectes legals. Qualsevol declaració que contingui ha d'estar degudament signada.

L'instructor de l'atestat n'és el responsable. La figura del secretari no és estrictament necessària, però la seva presència és convenient.

Tots els fulls i documents que componen un atestat han d'estar identificats mitjançant signatures i segells.

Tot atestat s'ha de ser posar en coneixement del jutge tan bon punt s'enllesteixi i, en tot cas, encara que no s'hagi finalitzat, abans de les 24 hores.

La necessitat de tenir molt controlades les tasques de policia judicial, per les conseqüències que tenen sobre els drets fonamentals, justifica l'existència de registres independents, com ara: el llibre de detinguts, el llibre d'identificacions, el de telefonemes, etc.

3. L'ATESTAT: ESTRUCTURA

IDEES CLAU

- La transparència de l'actuació, la responsabilitat ben definida de les accions i l'ordre en el desenvolupament del procés són valors irrenunciables en la instrucció de l'atestat.
- L'ordre cronològic en el desenvolupament de les diligències permet reconstruir en el futur (moment en què es procedirà a l'acta de judici oral) la intervenció duta a terme mentre s'ha fet la instrucció.
- L'atestat i les seves diligències s'han de presentar com un cercle tancat sobre les intervencions dutes a terme, és a dir, no ens referim a la resolució judicial del cas, sinó que de la intervenció s'ha de poder explicar en quina situació resten les persones implicades (físicament i judicialment), els efectes del delictes i el resultat de les accions iniciades.

L'atestat està integrat per un seguit de *diligències*. A més, també formen part de l'atestat diversos *documents annexos*, com ara actes, informes, certificats o altres.

Els elements i les parts bàsiques d'un atestat són els següents:

- Caràtula.
- Diligències d'inici.
- Diligències de gestió, de tràmit o d'investigació (formen el cos de l'atestat).
- Actes corresponents.
- Informes tècnics.
- Certificacions.
- Diligència de remissió.

La diligència de remissió no implica el tancament de l'atestat, entès com un cas resolt o com investigacions finalitzades. De vegades l'atestat es lliura a l'autoritat judicial a l'expectativa de noves dades, informes o recerques, o perquè s'han traspassat les actuacions a grups especialitzats.

En els casos en què s'hagi de remetre l'atestat a l'autoritat judicial sota les circumstàncies anteriors, es notificarà a la dita autoritat que s'estan practicant gestions per finalitzar la investigació iniciada o, segons sigui el cas, fins que arribin els informes demanats a grups especialitzats o altres peritatges.

Quan es reben els informes o surten dades relatives a la investigació, les diligències que es fan a partir de les noves evidències reben el nom d'ampliatòries, i tenen com a número de referència el corresponent a les diligències originals.

Per exemple, imaginem que una persona denuncia una altra que, intimidant-la amb una navalla, l'ha obligat a donar-li la cartera, però no coneix el jove ni aconsegueix identificar-lo. Els agents farien atestat per aquest fet. Posem per cas que una setmana després el denunciante veu el seu atracador pel carrer, truca a la policia i el detenen. En aquest cas, no es tornaria a fer un nou atestat, sinó que es farien diligències ampliatòries de l'atestat que es va redactar una setmana abans pel robatori amb intimidació.

3.1. LA CARÀTULA

En aquesta part s'indiquen les *dades bàsiques* per identificar l'atestat (veure figura 1). La informació que hi consta és la següent:

- Policia Local de l'Ajuntament de...
- Diligències núm.
- Data d'instrucció
- Data dels fets
- Lloc dels fets
- Atestat instruït per un presumpte delictes de...
- Persones perjudicades
- Presumptes implicats
- Declarants
- Destinació

Figura 1. Caràtula de l'atestat. Ordre de les diligències.

3.2. LES DILIGÈNCIES

3.2.1. Diligències d'inici

L'atestat s'inicia per l'existència d'un presumpte fet delictiu, i es pot generar:

- A iniciativa de l'autoritat judicial, o del cap de la dependència policial.
- A iniciativa d'agents adscrits a una dependència policial.
- Per la denúncia d'un particular o d'un agent de l'autoritat.

En el moment en què els funcionaris tenen coneixement d'un delictes públic o són requerits per a la instrucció de les diligències amb motiu d'algun delictes privat, ho han de comunicar a l'autoritat judicial o al representant del Ministeri Fiscal. Si poden, ho faran sense aturar la pràctica de les diligències de prevenció; si no, ho hauran de fer en el moment en què les hagin acabat.

La diligència d'inici es pot *formalitzar* de dues maneres, segons com s'obtingui la informació:

1. La informació s'obté d'una persona o agent de l'autoritat que es presenta a les dependències policials.
2. La informació s'obté a partir d'una denúncia telefònica, o sigui, un requeriment judicial.

En tot cas la diligència d'inici ha d'indicar:

- Dia i hora d'inici de l'atestat.
- Identificació dels agents actuant en qualitat d'instructor i secretari.
- Breu descripció dels motius.

Les figures següents mostren dues diligències d'inici, que il·lustren cadascun dels casos comentats. En el primer cas, si les diligències s'inicien perquè s'ha presentat un ciutadà a la comissaria per denunciar un fet delictiu, o bé a una patrulla policial, es fa constar la paraula *compareixença* a l'inici de l'atestat. La persona o patrulla haurà d'identificar-se plenament. En el cas que sigui una patrulla policial, ho farà mitjançant el/s número/s de funcionaris i l'indicatiu de patrulla.

A les dependències de la Policia Local de ....., a les ..... hores del dia .....

Davant els funcionaris del servei amb carnets professionals números ..... i .....,
que actuen com a instructor i secretari, **COMPAREIX**

Qui documentalment acredita ser i dir-se .....

FA LLIURAMENT ..... (si hi lliura res)

MANIFESTA .....

Els agents amb carnets professionals núm. ....

PRESENTEN en qualitat de ..... (detingut, víctima, testimoni, etc.)

FAN LLIURAMENT ..... (en el cas que hi lliurin res)

MANIFESTA/EN .....

RELAT DELS FETS

Que no tenen res més a manifestar, i una vegada llegida, signa la present en prova de conformitat, juntament amb l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

Figura 2. Diligència d'inici amb presentació a la dependència policial.

Diligència d'iniciació, a les dependències de la Policia Local de ....., a les ..... hores del dia ..... per part dels funcionaris del servei amb carnets professionals números ..... i ....., que actuen com a instructor i secretari, **PER FER CONSTAR:**

Que s'ha rebut una trucada telefònica per la qual se'ns informa que .....

Que s'ha rebut una trucada telefònica (del jutjat, de la comissaria) registrada al llibre de telefonemes amb el número ..... per la qual se'ns informa que .....

Que en aquesta data es rep ordre judicial del Jutjat d'Instrucció ..... per la qual se sol·licita .....

FETS CONCRETS

Sent signat per l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

Figura 3. Diligència d'inici sense presentació a la dependència policial.

Després d'aquesta diligència, l'instructor pot actuar de diferents formes, com ara:

- Comissionar als agents de policia sota la seva dependència la comprovació dels fets que es denuncien i disposar la citació dels ciutadans implicats per a la indagació dels fets.
- Traspasar les diligències a un grup especialitzat del mateix cos policial o d'un altre.
- Si el fets fan preveure una investigació molt llarga, enviar el cas al jutge i fer esment que es continuen les investigacions.

Juntament amb aquestes accions que pot dur a terme, també ha d'acomplir tot un seguit de diligències de tràmit que s'han de fer independentment de la direcció que prengui la investigació o dels resultats que se n'obtinguin.

3.2.2. Diligències de gestió, de tràmit o d'investigació

Aquestes diligències componen el cos de l'atestat. Són les diligències que permetran plasmar cadascuna de les intervencions ordenades per l'instructor, seguint l'ordre cronològic d'aquestes intervencions.

Les diligències de tràmit serveixen de *nexe d'unió* entre la resta de diligències o bé simplement reflecteixen en l'atestat les actuacions que la llei marca com a preceptives.

Les diligències d'investigació reflecteixen en l'atestat les actuacions proposades per l'instructor per aclarir, davant la comissió d'un fet presumptament delictiu, què ha passat, com ha passat, quan ha passat, qui hi ha participat i la detenció dels autors si ha tingut lloc, així com totes les altres circumstàncies que envolten el fet.

La declaració d'un testimoni o de la víctima, o una diligència de comissió en la qual l'instructor ordena la pràctica d'alguna actuació o una inspecció ocular són exemples de diligències d'investigació.

En la LECr no hi ha una classificació d'aquestes diligències, malgrat que es pot parlar de:

- Diligències per garantir els drets dels implicats.
- Diligències amb menors implicats.
- Diligències sobre informació de l'imputat.
- Diligències d'assegurament dels efectes.
- Diligències de traspàs, recepció i cessió.
- Diligències de comissió.
- Diligències de declaració d'implicats.
- Altres diligències de tràmit i d'investigació.

Diligències per garantir els drets dels implicats

Totes aquestes diligències estan vinculades amb les garanties en l'exercici de drets fonamentals de les persones implicades en uns fets delictius.

Són aquelles que identifiquen les intervencions policials i d'instrucció per tal de fer valer els drets que tenen els implicats, ja sigui com a víctimes o com a presumptes responsables. Algunes impliquen emplenar l'acta corresponent, sobre la qual parlarem més endavant.

Algunes de les diligències per garantir els drets dels implicats estan vinculades entre elles de forma directa, és a dir: la demanda d'un lletrat implica la constància que ha arribat a les dependències policials, etc.

- *Diligència d'ofertament d'accions.* Aquesta diligència implica que s'ha informat els afectats pel fet delictiu dels drets que tenen. La diligència ha d'anar acompanyada de la corresponent *acta* on s'expliciten els drets. La forma que té és la següent:

DILIGÈNCIA D'INFOMACIÓ DE DRETS A LA PERSANA PERJUDICADA. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... per part de l'instructor de les presents, s'ha posat en coneixement de ..... els drets que té en virtut d'allò que determina la Llei d'enjudiciament criminal en els articles 109, 110 i 771.1, de la LECr i la llei 35/1995 d'11 de desembre respectivament, notificat en l'acta que s'annexa a les presents.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 4. Diligència d'ofertament d'accions.

Una variant de la diligència anterior és la d'ofertament de drets als detinguts. Si unes diligències tenen una importància cabdal en un atestat, són les relatives als detinguts, atès que impliquen la intervenció sobre un dret fonamental, la llibertat.

- *Diligència d'informació de drets al detingut.* Aquesta diligència té l'origen en l'acta de lectura dels drets que es du a terme en el moment de la detenció. Per tant, la diligència sempre va vinculada amb aquesta acta. Té la següent forma:

DILIGÈNCIA D'INFORMACIÓ DE DRETS AL DETINGUT. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... en compliment del que disposa l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, al senyor ..... li han estat llegits de manera comprensible els drets que té, notificats en una acta independent que s'annexa a les presents.

Que, acollint-se als drets que li són propis, el detingut sol·licita:

Ser assistit per .....

Que es comuniqui la detenció a .....

Etc.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 5. Diligència d'informació de drets al detingut.

Vinculada a aquesta diligència trobem les pròpies de l'exercici dels drets que hagi sol·licitat o se li hagin administrat, per exemple demanar un lletrat d'ofici, dur-lo al metge o sol·licitar un intèrpret.

Com a exemple, a continuació incloem dues diligències típiques d'exercici de drets, que tenen la següent forma:

DILIGÈNCIA DE SOL·LICITUD D'ASSISTÈNCIA LLETRADA. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... i segons consta en el llibre de telefonemes d'aquesta dependència amb el número ....., ens posem en contacte amb el lletrat (d'ofici, o en *****) per tal de sol·licitar assistència lletrada per al detingut anteriorment esmentat.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 6. Diligència de sol·licitud d'assistència lletrada.

DILIGÈNCIA DE COMUNICACIÓ DE LA DETENCIÓ A LA PERSONA DESIGNADA. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... i segons consta en el llibre de telefonemes d'aquesta dependència amb número de registre ....., i acomplint així un dels drets del detingut, s'ha posat en coneixement del senyor/a ..... la detenció i el lloc de custòdia del senyor/a .....

Que a dita comunicació ens ha respost .....

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 7. Diligència de comunicació de la detenció a la persona designada.

La variant de la diligència anterior pot estar en el fet que el detingut desitgi comunicar el fet de la seva detenció i el lloc de custòdia a una persona que no disposa de telèfon. En aquest cas l'instructor haurà de comissionar una patrulla per tal que faci la notificació en persona. La diligència de comissió s'explicarà més endavant.

Altres diligències que tenen a veure amb la comunicació o les sol·licituds fetes en virtut dels drets que tenen determinats detinguts són:

- Diligència de comunicació a Consolat, prevista per a detinguts estrangers.
- Diligència de sol·licitud d'intèrpret, per a persones que no coneguin l'idioma.

El format de les diligències esmentades és el mateix que els vistos anteriorment per a comunicació a familiars i lletrat, per tant, no el repetirem.

— *Diligència de presentació del lletrat.* Una diligència molt vinculada a l'anterior és la d'arribada del lletrat a les dependències. Per tant, és inseparable de qualsevol detenció en què s'hagi demanat un lletrat, tenint en compte que els únics delictes en què es pot renunciar a l'assistència lletrada són aquells contra la seguretat del trànsit, essent obligatòria en la resta de delictes.

DILIGÈNCIA DE PRESENTACIÓ DEL LLETRAT. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... arribaen aquestes dependències l'advocat senyor ..... col·legiat núm ..... de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de ..... després d'haver estat designat (d'ofici, per *****) per tal d'assistir a la declaració del detingut .....

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 8. Diligència de presentació del lletrat.

En relació amb el fet d'acollir-se al dret de ser reconegut per un metge, cal fer una diligència de comissió a una patrulla per tal que traslladi el detingut a les dependències sanitàries adequades. En aquest cas, implicarà aquestes diligències:

- Diligència de comissió a una patrulla per dur el detingut al metge.
- Diligència de compareixença de la patrulla que retorna el detingut, amb lliurament a l'instructor del comunicat mèdic corresponent.

— *Diligència d'informació al jutjat.* En relació amb els detinguts cal informar d'aquesta situació al jutjat si es preveu que s'allargarà mínimament o es donen circumstàncies especials. La diligència d'informació al jutjat té la següent forma:

DILIGÈNCIA DE COMUNICACIÓ DE LA DETENCIÓ DE ..... A L'AUTORITAT JUDICIAL. Per fer constar que a les ..... hores del dia ....., segons consta en el llibre de telefonemes d'aquesta dependència amb número de registre ....., s'ha comunicat al Jutjat d'Instrucció en funcions de Guàrdia de la detenció de la persona esmentada per un presumpte delictes .....

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 9. Diligència d'informació al jutjat.

— *Diligència de posada en llibertat.* De vegades pot donar-se el cas que les circumstàncies en què ha estat detinguda una persona canviïn per alguna aportació nova. Podria ser el cas d'una persona no plenament identificada que ha estat detinguda per una falta penal i que posteriorment s'identifica plenament. Aleshores cal posar la persona en llibertat de manera immediata. En aquest cas és preceptiu estendre la diligència corresponent:

DILIGÈNCIA DE POSADA EN LLIBERTAT DE ..... Per fer constar que la instrucció de la present disposa que a les ..... hores del dia ....., posa en llibertat la persona esmentada, per .....

Que ha estat informada de l'obligació de presentar-se davant de V.I. ....

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 10. Diligència de posada en llibertat.

Diligències amb menors implicats

Quan hi ha menors implicats, cal tenir present que és l'instructor qui ha de fer valer tots els drets d'aquests menors. Els drets passen, entre altres coses, per comunicar-ho als pares o als tutors i que estiguin presents en l'exploració del menor.

Tot plegat implica una sèrie de diligències aplicables al menor i no necessàriament aplicables a altres implicats majors d'edat. Les diligències són les següents:

- Diligència de comunicació al Fiscal de Menors.
- Diligència de comunicació als pares i/o tutors (idèntica a la de comunicació a persona designada).
- Diligència de sol·licitud d'assistència lletrada.
- Diligència de presentació de l'assistència lletrada.
- Diligència d'avís a pares o tutors per assistir a l'exploració del menor.
- Diligència de presentació dels pares o tutors.
- Diligència de lliurament.

La majoria d'aquestes diligències tenen el mateix format de les presentades fins ara. Potser la que és una mica diferent és la de lliurament, que té la forma següent:

DILIGÈNCIA DE LLIURAMENT. Per fer constar que a les ..... del dia ..... el/la senyor/a ..... es fa càrrec de la seva filla ..... i queda assabentat/da dels deures i obligacions que té envers del menor i de l'obligació que té de presentar-lo davant l'autoritat judicial quan aquesta ho requereixi.

La qual cosa signa en prova de conformitat, juntament amb l'instructor, fet que certifico com a secretari.

Figura 11. Diligència de lliurament.

Diligències sobre informació de l'imputat

Són diligències que tenen com a objectiu la màxima identificació de les circumstàncies de l'imputat.

Poden ser d'identificació si no disposem de dades documentals sobre la persona; per exemple, algú que en el moment de la detenció no disposava de cap documentació i s'han iniciat determinades diligències segons les dades que aquest diu de paraula. De vegades la tasca consisteix a encomanar a una patrulla que comprovi les dades que dona de paraula; altres vegades implica fer una *identificació dactiloscòpica*.

Aquesta segona diligència implica la participació del departament corresponent (Gabinet d'Identificació, Unitat de Policia Científica, etc.) i, per tant, cal una diligència de sol·licitud i una altra de resultat, com la que es presenta a continuació:

DILIGÈNCIA D'IDENTIFICACIÓ DACTILOSCÒPICA. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ....., l'agent número ..... adscrit a (la Unitat o Gabinet de Policia Científica) ha efectuat les comprovacions determinants que la ressenya dactiloscòpica del detingut implicat en les presents es correspon amb la ressenya dactiloscòpica de .....

Que signa la present en prova de conformitat, juntament amb l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

Figura 12. Diligència d'identificació dactiloscòpica.

Com es pot veure, aquesta diligència va signada pel tècnic que ha fet la comprovació. La signatura de la diligència podria ser substituïda per l'acta independent corresponent.

També es fa servir el concepte de diligències d'identificació quan la víctima fa el reconeixement fotogràfic del presumpte atacant, tot dins el context de la presentació d'un àlbum fotogràfic que ha de figurar en l'atestat mitjançant diverses diligències, com ara la de reconeixement positiu i la d'identificació. Sobre aquestes diligències tornarem més endavant, ja que comporten tot un procés concret.

— *Diligència d'antecedents.* Aquesta diligència té com a objectiu obtenir informació sobre els antecedents delictius del detingut, tant policials, evidentment emparats en la instrucció de diligències anteriors, ja que si no és així no existeixen, com judicials.

En aquesta diligència se solen indicar fins a les cinc darreres causes de l'implicat, quan les tingui. En la diligència s'haurà de fer constar la font d'informació que ens facilita les dades. La forma que té aquesta diligència és la següent:

DILIGÈNCIA D'ANTECEDENTS. Per fer constar que segons les gestions efectuades amb el servei informàtic (CNP, GC, M d'E., etc.) en relació amb els antecedents policials del detingut implicat en els fets, la instrucció ha tingut coneixement que:

Al detingut en les presents .... .. li consten les següents detencions:

DATA,   FETS,   LLOC

DATA,   FETS,   LLOC

ETC.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 13. Diligència d'antecedents.

Diligències d'assegurament dels efectes

Aquestes diligències també es poden considerar com de tràmit, ja que sovint impliquen el dipòsit d'efectes com ara vehicles, el lliurament de documents recuperats, etc.

Deixem fora d'aquest àmbit aquells efectes sobre els quals s'ha de fer una prova pericial i, per tant, requereixen un tractament posterior. Així, aquestes diligències fan referència a la persona a qui s'atorga el dipòsit o custòdia d'efectes, per exemple:

- Retornar la cartera i la documentació al propietari víctima d'un robatori.
- Lliurar un vehicle al dipòsit municipal.

Aquest tipus de diligències requereix sovint estendre una *acta de lliurament*. Serien les següents:

DILIGÈNCIA DE DIPÒSIT DE VEHICLE. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ....., es requereix (el servei de grua, de Policia Local, etc.) per al trasllat, dipòsit i custòdia del vehicle ...., disposició de (jutge, instructor, propietari, etc.)

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 14. Diligència de dipòsit de vehicle.

DILIGÈNCIA DE LLIURAMENT D'EFECTES. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ....., es lliura els efectes que es relacionen en acta a part al seu propietari, el Sr. ...., advertint-lo que són lliurats en concepte de dipòsit i que resten a disposició de Vostra Il·lustríssima.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 15. Diligència de lliurament d'efectes.

Diligències de traspàs, recepció i cessió

Són les diligències més representatives de les de tràmit. Aquestes diligències tenen com a objectiu passar la instrucció de l'atestat d'un equip d'instructor i secretari a un altre.

Normalment es fan en el cas que la instrucció superi l'horari laboral dels equips encarregats. També es fan en el cas que s'hagi de traspassar el cas a un equip especialitzat o a un altre policia, perquè segueixi el cas amb més mitjans.

Quan es tracta de passar la instrucció a l'equip següent d'inspecció de guàrdia, la diligència té la forma següent:

DILIGÈNCIA DE TRASPÀS I RECEPCIÓ. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ....., i per a la seva continuació es fan càrrec de les presents els agents amb carnets professionals número ..... i ....., que actuaran com a instructor i secretari habilitats, respectivament.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 16. Diligència de traspàs i recepció.

Quan les diligències i les actuacions són *traspassades* a un altre cos policial o a una altra unitat policial, aquesta última es fa càrrec de tot. Això inclou les persones detingudes i els objectes o estris del delictes i, evidentment, totes les diligències i actes, la qual cosa ha de constar en la diligència, que en aquest cas també pot prendre el nom de diligència de cessió, amb la forma següent:

DILIGÈNCIA DE CESSIÓ. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ....., la instrucció dóna per finalitzada la seva intervenció de les presents, i cedeix la titularitat de les futures actuacions a ..... significat que:

El/s detingut/s ..... passa/en a disposició dels agents ..... del (cos policial, unitat, inspecció, etc.).

Que a les presents s'adjunta:

Acta de .....

Acta de .....

El/s (objecte que sigui, amb una descripció genèrica).

Que els agents del (cos policial, unitat, inspecció, etc.) número ..... i ..... signen la present de conformitat juntament amb l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

Figura 17. Diligència de cessió.

Diligències de comissió

Són diligències mitjançant les quals s'encomanen tasques pròpies de la investigació o altres tràmits vinculats a l'atestat a equips policials perquè els compleixin.

Per exemple, se'n fan per enviar un patrulla policial a fer una comprovació, fer una inspecció ocular, localitzar una determinada persona, etc.

La comissió ha de ser clara pel que fa als objectius, i té la forma següent:

DILIGÈNCIA DE COMISSIÓ. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... /.... /.... es comissiona els agents d'aquest cos de policia amb carnets professionals número ..... i ..... adscrits a ..... per tal de (efectuar la inspecció, comprovar el domicili, procedir a la detenció, prendre manifestacions, etc.), amb motiu de la instrucció de les presents. Que del resultat de la seva gestió donaran compte a aquesta instrucció.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 18. Diligència de comissió.

Les diligències de comissió impliquen altres diligències amb el resultat de comanda feta per l'instructor; aquestes diligències tenen noms diferents però vinculats a l'objectiu de la comissió. Així, si s'ha encomanat una inspecció ocular a una patrulla, quan l'hagi finalitzat es generarà una diligència d'inspecció ocular. Les diligències a partir de la comissió que no tinguin un nom propi s'anomenen *diligències de resultat de comissió*.

La majoria d'aquestes diligències comporten la confecció d'una *acta* per part dels agents comissionats, una vegada executada la comanda de l'instructor; d'aquesta manera, tota inspecció ocular comporta l'acta corresponent del mateix nom.

Per exemple, si s'hagués comissionat una patrulla per citar una persona a les dependències policials, el resultat seria el següent:

DILIGÈNCIA DE CITACIÓ. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... /.... /...., mitjançant els agents comissionats ..... i ..... s'ha citat el Sr. .... per tal que comparegui en aquestes dependències i manifesti amb relació als fets que ens ocupen.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 19. Diligència de citació.

Diligències de declaració d'implicats

Tota declaració d'imputats com a presumptes autors ha d'anar precedida de la diligència de declaració al detingut. El resultat de la declaració es plasma en una acta independent.

Cal no oblidar que el detingut per infracció penal té dret a ser assistit per un lletrat, de la qual cosa es deixarà constància en la diligència, de la següent forma:

DILIGÈNCIA DE DECLARACIÓ DE DETINGUT. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... /.... /...., es procedeix per part d'aquesta instrucció a escoltar en declaració el detingut Sr. ...., en presència del lletrat Sr. ...., el contingut de la qual resta en una acta independent que s'ajunta a les presents.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 20. Diligència de declaració de detingut.

Una altra situació que es dóna és la declaració d'implicats en qualitat de víctimes. En aquest cas no és preceptiu que ho facin davant un lletrat, exceptuant el cas de menors o incapacitats que l'haurien de fer, com a mínim, davant els pares o tutors; si són aquests els qui l'han victimitzat, es comunicarà al fiscal de menors i/o al jutge per tal que determini què es fa.

Els implicats com a víctimes, així com els testimonis, han de poder declarar de forma voluntària, fet que ha de constar en la diligència que dóna cobertura a la declaració. En el cas que la víctima o el testimoni es presentin amb un lletrat per ser assistit, s'ha de fer constar en la diligència, de manera similar a com s'ha fet en l'exemple anterior.

La forma bàsica d'aquesta diligència és la següent:

DILIGÈNCIA DE DECLARACIÓ VOLUNTÀRIA. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / .... / ...., es procedeix per part d'aquesta instrucció a escoltar en declaració el Sr. ...., el contingut de la qual resta en una acta independent que s'adjunta a les presents.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 21. Diligència de declaració voluntària.

Altres diligències de tràmit i d'investigació

Tot el que siguin gestions de la instrucció per a l'esclariment dels fets ha de constar en l'aterrat mitjançant diligències. Moltes d'aquestes gestions es fan per telèfon i la diligència rep el nom genèric de *diligència de telefonema*, sobretot si la trucada es fa a altres policies, jutjats o entitats oficials, ja que també implica una anotació en el llibre de telefonemes.

De vegades també reben el nom de diligències de gestió, encara que s'hagi de fer mitjançant el telèfon. Un exemple seria la trucada que es pugui fer per comprovar si un vehicle ha parat en una determinada benzinera, o si un veí coneix una determinada persona, o com a resultat de la comissió d'una patrulla perquè faci una determinada cosa.

Reiterant la consigna que la LECr no fa una classificació de les diligències, ni tampoc es manifesta sobre el nom que han de tenir, el present resum plasma les diligències més habituals de tràmit, gestió o investigació.

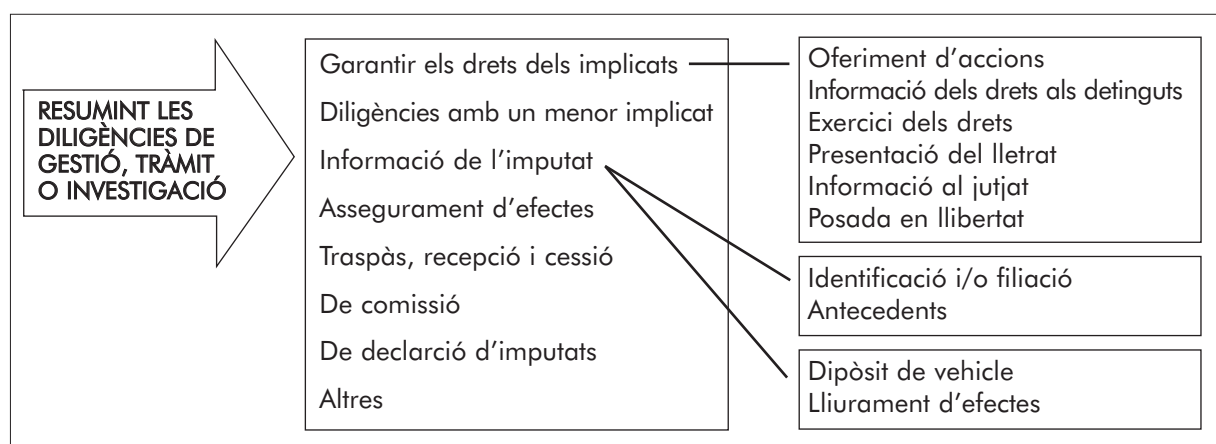

Figura 22. Resum de les diligències de gestió, de tràmit o d'investigació.

3.2.3. Diligències de remissió

La diligència de remissió és la darrera diligència de qualsevol atestat. Conté tota la informació resumida de les gestions fetes i la situació dels implicats i els efectes; per tant, sol ser la primera que examina l'autoritat judicial quan l'atestat arriba a les seves mans.

Com totes les diligències, té un *ordre* que cal respectar sempre:

1. A qui es dirigeix l'atestat.
2. Situació de les persones implicades (detinguts).
3. Situació del efectes.
4. A qui més s'informa.
5. Què resta pendent.
6. Actes, informes i altres documents que formen part de l'atestat.

Aquesta diligència deixa constància de la *data i hora* en què finalitzen les actuacions, així com del *nombre dels fulls* de diligències que componen l'atestat.

La diligència de remissió sol tenir la forma que mostra la figura següent:

DILIGÈNCIA DE REMISSIÓ. En aquest estat de les presents, que consten de (nombre de fulls amb diligències), es donen per finalitzades a les ..... hores del dia .... / .... / ....

Que les presents són elevades a l'Il·lustríssim Senyor Jutge d'Instrucció en funcions de guàrdia, núm. .... de ....., significat-li:

Que el detingut ..... (passa a la vostra disposició, etc.)

Que els declarants resten advertits de l'obligació de presentar-se davant de V.I. quan siguin requerits.

Que el vehicle ....-.....- ...-... passa (a Dipòsit Municipal, a disposició de ....., retornat al seu propietari, tot esperant l'examen de la Policia Científica, etc.)

Que les substàncies intervingudes al detingut .... .. es remetràn al laboratori, el resultat de les quals li serà remès.

Que es lliura una navalla de ..... cm de fulla i mànec .....

Etc.

Que una còpia de les presents s'envia a (fiscal de ....., DGAI, etc. –en cas d'obligació legal–).

Que a les presents s'adjunta:

.... Acta/es de lectura de drets a nom de .... ..

...., Acta/es de .....

...., Acta de .....

Un comunicat d'assistència sanitària de ... .. a nom de ... ..

Etc.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 23. Diligència de remissió.

3.3. LES ACTES

Les actes són documents que recullen les *actuacions* fetes en el context d'un atestat policial. El significat del mot *acta* és el d'exposició, narració, ressenya o relat escrit i fefaent de reunions, actuacions, acord o fets.

L'acta és el document que millor descriu la intervenció policial i els responsables de dur-la a terme. Dins el context de l'atestat policial, les actes són documents independents de l'atestat, encara que s'hi incorporin mitjançant una diligència de tràmit.

La relació existent entre la diligència i l'acta és la següent: mitjançant la primera s'ordena una determinada intervenció o es diu què es fa; la segona, en canvi, explica la forma com s'ha acomplert l'ordre de l'instructor, com s'ha dut a terme i els resultats obtinguts. D'aquí que tota acta estigui emparada en una diligència al cos de l'atestat a mesura que es fa, i que com a document annex es reflecteixi en la diligència de remissió i es lliuri juntament amb l'atestat.

De vegades l'acta, des del punt de vista tècnic, té tant valor o més que algunes diligències, ja que prova determinats fets.

Les actes reben normalment la denominació de l'actuació concreta que ha executat la policia; així, podem parlar de:

- Acta de lectura de drets.
- Acta de reconeixement fotogràfic.
- Acta d'entrada i perquisició.
- Acta d'intervenció d'efectes.
- Acta d'aixecament de cadàvers.
- Acta de reconeixement en roda.
- Acta d'inspecció ocular, etc.

L'acta ha d'estar *ben redactada*, ja que no és una simple manifestació escrita de la intervenció policial. El seu pes específic és molt elevat dins el procés i el contingut de l'atestat. A més, representa una actuació de la instrucció en l'atestat a través dels agents de l'autoritat, de la qual poden derivar altres actuacions.

Com s'ha vist anteriorment, hi ha tota una sèrie de diligències que són comunes a gairebé tots els atestats; per exemple, les relatives a l'exercici dels drets per part dels implicats. Algunes d'aquestes diligències comporten estendre actes, com, per exemple, la de lectura de drets al detingut.

Si al fet que siguin actes comunes a gairebé tots els atestats afegim el fet de la importància que es duguin a terme en el moment i el lloc precís, tenim com a resultat l'existència d'*actes formalitzades*, és a dir, impreses prèviament, a les quals només cal afegir dades molt concre-

tes. Així, per exemple, quasi totes les policies tenen una acta específica de lectura de drets al detingut.

Tot i això, hi ha actes que acompanyen l'atestat que no estan fetes en documents formalitzats, entre altres coses perquè no és possible preveure'ls. En aquest cas, els documents que s'estenen com a actes han de complir una sèrie de requisits tant de seguretat com de legitimitat o d'ordre.

Així, en la confecció de l'acta s'ha de *tenir en compte*:

- No fer ratllades.
- Posar-hi segells i rúbriques.
- Donar-ne una còpia a l'interessat, en cas d'intervenció d'objectes, diners, etc.
- L'original anirà al jutge juntament amb l'atestat.
- Ser concret pel que fa a diners o a altres qüestions delicades (en comissos).
- Importància del redactat i deixar clar els conceptes.

Quan l'acta no està formalitzada és important mantenir un cert *ordre*, que no és decidit de forma aleatòria sinó que respon a unes necessitats de salvaguardar els drets i fer legítima la intervenció. Per exemple, en l'escrit cal especificar qui fa la intervenció, on es fa, o si la persona a qui afecta la dita intervenció coneix els seus drets.

Generalment l'acta està dividida en tres parts bàsiques:

1. L'encapçalament.
2. El cos de l'acta o redactat.
3. La finalització.

L'acta respon a l'esquema que es mostra a continuació:

Quin tipus d'acta hem de fer?
Caldrà posar-ho com encapçalament
On i quan es fa l'acta?
La localitat, l'hora i el dia
Qui fa la intervenció que implica l'acta, i en qualitat de què?
Identificació dels agents policials que estenen l'acta
Qui més intervé en el procés de l'actuació policial?
Pot ser el cas del lletrat; els pares i tutors en cas d'exploració de menors; testimonis en casos d'intervenció de materials o d'entrades i perquisicions, etc.
On es fa la intervenció que implica l'acta?
Es refereix al lloc concret sobre el qual tindrà lloc la intervenció; per exemple, el lloc on es fa la inspecció ocular es pot obviar si són actuacions a la inspecció de guàrdia.

(continua)

(continuació)

Concreció de la tasca
Segons si es tracta d'una inspecció ocular, una identificació, etc. El relat ha de tenir una exposició cronològica del que es fa, tot fent-hi constar els fets i les observacions dels agents.
Finalització i signatura
En aquesta fase es torna a indicar hora i dia de finalització de l'acta, i la signen tots el qui hi han participat.

Figura 24. Estructura general de l'acta.

Aquest és, a grans trets, l'esquema genèric de l'acta. A tall d'exemple, una acta d'inspecció ocular podria ser més o menys així, seguint l'esquema genèric següent:

QUIN TIPUS D'ACTA	ACTA D'INSPECCIÓ OCULAR
ON I QUAN ES FA L'ACTA?	A Barcelona, a les .... hores del dia .....
QUI FA LA INTERVENCIÓ QUE IMPLICA L'ACTA, I EN QUALITAT DE QUÈ?	Els agents d'aquesta policia local amb carnet professional núm. .... i núm. ... .. comissionats per a la pràctica de la present, amb motiu d'un presumpte robatori que ha estat denunciat a la inspecció de guàrdia, on s'instrueixen diligències núm. ....
QUI MÉS INTERVÉ EN EL PROCÉS DE L'ACTUACIÓ POLICIAL?	
ON ES FA LA INTERVENCIÓ QUE IMPLICA L'ACTA?	Es personen en el carrer ..... núm. .... de ....., al (pis, establiment –nom comercial–, etc.), per dur a terme la inspecció ocular.
CONCRECIÓ DE LA TASCA	De la qual s'observa el següent: Que es tracta d'un ..... Que en la porta s'observa ..... Etc.
FINALITZACIÓ I SIGNATURA	Que es dona per finalitzada la present als .... minuts del seu inici i que una vegada llegida és signada pels presents en prova de conformitat. Agent ... Agent ...

Figura 25. Acta d'inspecció ocular.

3.3.1. Diligències que requereixen actes vinculades

Ja s'ha anat assenyalant amb anterioritat les diligències que podien requerir estendre una acta. Tot i així, la figura 26 mostra la relació de diligències i, per a cada una, precisa si és possible tenir acta formalitzada, és a dir, en un imprès, segons si hi pot haver pocs o cap canvi en la situació o en les condicions en què s'estén l'acta.

Nom de la diligència	Acta /especificitats	Imprès?
Oferiment d'accions	Signa l'informat	Sí
Informació de drets al detingut	Signa l'informat	Sí
Diligència de lliurament del menor o incapacitat	És convenient. Signa qui se'n fa càrrec	No
Diligència de lliurament d'efectes (incloent-hi vehicles)	Signat, per qui se'n fa càrrec: propietari, grua, etc.	No
Diligències de comissió	Totes comporten acta, signada pels comissionats	No
Diligència de declaració d'un detingut	Acta de declaració, signada pel declarant i el lletrat	Mixt
Diligència de declaració voluntària (víctimes i testimonis)	Acta de declaració, signada pel declarant	Mixt

Figura 26. Diligències que requereixen actes.

3.4. DILIGÈNCIES I ACTES ESPECÍFIQUES: DELICTES CONTRA LA SEGURETAT DEL TRÀNSIT

La característica més important d'aquest tipus de delicte és el fet que no fa obligatòria l'assistència lletrada a l'imputat, fet que no impedeix que si vol un lletrat d'ofici s'atengui la seva petició. A més d'això, l'especificitat més destacable en relació amb les diligències o les actes es produeix en els atestats per la conducció sota els efectes de begudes alcohòliques o drogues estupefaents, pel que fa a les proves dutes a terme, així com en les diligències d'informació de drets davant aquestes proves o d'examen ocular de símptomes.

3.4.1. Diligències pròpies dels delictes contra la seguretat del trànsit

En aquest tipus de delicte hi sol haver implicat un vehicle, que ha de ser perfectament *identificat*. Aquesta identificació és especialment important quan el vehicle ha estat implicat en un accident. Les *dades bàsiques* mitjançant les quals s'identifica un vehicle són les següents:

- Matrícula.
- Marca.
- Model.

- Tara i MMA si es tracta d'un vehicle de transport de mercaderies.
- Tacògraf, si està obligat a portar-lo.
- Data de matriculació.

Tot vehicle té un titular que no té per què coincidir amb el conductor, per tant, caldrà obtenir les *dades del titular*, així com l'assegurança, és a dir:

- Nom i cognoms del titular
- Domicili i província
- Companyia d'assegurances
- Número de pòlissa
- Data de caducitat

En relació amb les dades dels imputats, sempre que siguin conductors i s'imputin com a tals, s'haurà d'incloure en la filiació les *dades del permís de conduir*, com ara:

- Número
- Classe
- Data d'expedició i caducitat
- Lloc d'expedició

3.4.2. Diligències i actes de la conducció sota els efectes de l'alcohol

Un concepte que cal tenir clar per entendre i justificar l'existència d'aquesta diligència és el que fa referència a la tolerància dels subjectes als efectes de l'alcohol; és a dir, dues persones que beuen la mateixa quantitat de líquid no necessàriament pateixen la mateixa pèrdua de control, ni presenten la mateixa simptomatologia.

Per tant, una diligència important és la *d'examen ocular de símptomes*, la qual va acompanyada d'una acta independent, normalment formalitzada, en què es pren nota de tots els trets d'interès.

La simptomatologia s'ha d'observar abans de procedir a la prova d'impregnació alcohòlica, amb la qual primer s'omple l'acta, i posteriorment es lliurarà a la instrucció en el cas que es faci atestat.

ACTA D'EXAMEN OCULAR DE SÍMPTOMES

A Barcelona, a les ..... del dia ..... Els agents d'aquesta policia local amb carnet professional núm. ....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

núm. .... que actuen com a instructor i secretari per a la present, procedeixen a efectuar un examen ocular dels símptomes externs que presenta el Sr. ...., conductor del vehicle matrícula .... implicat en ...., el resultat del qual s'exposa a continuació:

Constitució física ..... (alçada i pes), (atlètic, corpulent, mitjà, menut)

Signes externs ..... (contusions, ferides, cap, etc.)

Aspectes general ..... (abatut, neguitós, relaxat, suat, tremolós)

Comportament ..... (arrogant, controlat, educat, enervat, dur)

Ulls ..... (apagats, brillants, irritats, vidriosos)

Rostre ..... (congestionat, pàl·lid, suat)

Equilibri ..... (balancejant, normal, titubejant)

Oscil·lació ..... (amb desequilibri, sense desequilibri)

Exposició ..... (coherent, embolicada, incoherent, amb repeticions)

Deambulació ..... (insostenible, normal, vacil·lant)

Parla ..... (clara, pastosa, titubejant, espessa)

Alè ..... (alcohol, normal)

Que, segons manifesta, ha fet el darrer àpat a les ..... i les darreres 24 hores ha consumit la qüantitat següent d'alcohol:

Que es dóna per finalitzada la present a les ..... hores, i perquè consti, una vegada llegida, signen la present els participants i l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

Figura 27. Acta d'examen ocular de símptomes.

Drets en relació amb la prova d'alcoholèmia

Tota persona que se sotmet a la prova d'impregnació alcohòlica ha d'estar informada d'una sèrie de drets que tenen a veure amb la legislació administrativa en matèria de conducció de vehicles. Aquests drets són llegits a les persones que se sotmeten a la prova, independentment que després se'ls faci un procediment administratiu o penal; per tant, sempre que s'instrueixi un atestat per delictes contra la seguretat del trànsit consistent en la conducció sota els efectes de begudes alcohòliques o substàncies estupefaents, ha de constar en acta la *lectura de drets*, segons el model que es presenta a continuació:

ACTA D'INFORMACIÓ DE DRETS PER PROVA D'ALCOHOLÈMIA		
<p>A ....., i a les ..... hores del dia ....., els agents actuant d'aquesta Policia Local amb carnet professional núm. .... i núm. .... que actuen com a instructor i secretari per a la pràctica de les presents, informen el Sr. ...., amb DNI ..... d'allò establert als articles 20 al 28 inclosos del Reg. General de Circulació i modificació dels articles 20 i 23 pel RD 2282/1998, de 23 d'octubre, que regulen la conducció sota els efectes de begudes alcohòliques, substàncies estupefaents, psicotròpiques i similars, establint:</p>		
<p>Les proves consisteixen en la detecció en aire espirat mitjançant un etilòmetre; per a altres substàncies, consistirà en el reconeixement mèdic de la persona obligada i les anàlisis clíniques que el metge del centre sanitari al que sigui traslladat consideri oportunes.</p>		
<p>En cas que s'obtingués un resultat POSITIU, o encara que no s'arribi a aquests límits, si la persona examinada presentés símptomes evidents de trobar-se sota els efectes de begudes alcohòliques, l'agent sotmetrà l'interessat, a efectes de contrast, a la pràctica d'una segona prova de detecció alcohòlica per aire espirat, mitjançant un procediment similar. Entre les dues proves transcorrerà un temps NO INFERIOR A DEU MINUTS, que té dret a controlar per si mateix o per la persona acompanyant, i podrà formular tantes al·legacions com tingui en diligència a part.</p>		
<p>En tot cas, a petició de l'interessat o per ordre de l'autoritat judicial, es podrà efectuar una prova de contrast consistent en una anàlisi de sang, orina o altres d'anàlegs.</p>		
<p>Així mateix, es procedirà a la immobilització del vehicle en el cas que es comprovi un resultat POSITIU en qualsevol de les proves anteriorment practicades o en cas de negativa a efectuar la prova d'alcoholèmia.</p>		
<p>En cas de negativa a sotmetre's a les proves, s'adverteix l'interessat que pot incórrer en un DELICTE DE DESOBEDIÈNCIA GREU tipificat a l'art. 556 del Codi Penal vigent. En tal cas, el procediment serà el mateix que quan el resultat és POSITIU, amb independència de la formulació del butlletí de denúncia que correspongui.</p>		
<p>La qual cosa signen com a prova de conformitat</p>		
L'agent instructor	L'agent secretari	El conductor

Figura 28. Acta de lectura de drets.

Del resultat de la prova d'alcoholèmia s'ha d'estendre la diligència corresponent amb les actes i altres documents que hi estiguin vinculats, com ara els certificats que expedeix l'etilòmetre.

Normalment, la prova es du a terme fora de la inspecció, per agents que no són instructor i secretari de les diligències, encara que ho siguin de les actes que estenguin, i sol ser prèvia a la decisió d'intervenció administrativa o judicial. Per tant, generalment es fa mitjançant una acta.

Atès que la persona sotmesa a la prova pot negar-se a fer-la o pot fer-la i després demanar una prova mèdica de contrast, la diligència pot adoptar diferents formes, que tot seguit es resumeixen i es diferencien mitjançant el traç discontinu.

DILIGÈNCIA DE COMPROVACIÓ DE CONDUCCIÓ SOTA ELS EFECTES DE L'ALCOHOL. Per fer constar que a les ..... hores del dia .... / ... / ....., els agents de (unitat, Policia Local, etc.), han procedit a efectuar la prova d'impregnació alcohòlica al senyor ..... amb DNI ..... conductor del vehicle automòbil ....., després d'haver estat informat, mitjançant acta independent que s'annexa, dels drets que té .....

No hi accedeix, per la qual cosa és informat que s'instruiran diligències per un delicte de desobediència greu, tipificat en l'article 556 del Codi Penal vigent.

Accedeix voluntàriament a sotmetre's a la comprovació dels resultats que es detallen a continuació:

1.ª prova a les ..... hores del dia ..... amb resultat ..... gr* 1.000 cc

2.ª prova a les ..... hores del dia ..... amb resultat ..... gr* 1.000 cc

mitjançant l'etilòmetre marca ..... model ..... sèrie .....

verificat en data .....

l'imprès està pel qual s'annexa a les presents.

Que acollint-se als drets que té no desitja sotmetre's a la prova mèdica de contrast.

Que, acollint-se als drets que té, desitja sotmetre's a la prova mèdica de contrast, de la qual cosa s'informa en acta independent, el resultat de la qual serà remès a V.I.

La qual cosa certifico com a secretari, juntament amb els agents que han dut a terme la prova.

Figura 29. Diligència de comprovació de conducció sota els efectes de l'alcohol.

ACTA DE TRASLLAT A CENTRE MÈDIC I EXTRACCIÓ DE SANG

A ..... a les ..... hores del dia ..... els agents d'aquesta Policia Local amb carnet professional número ..... i número ....., que actuen com a instructor i secretari per a la pràctica de la present, fan constar que a petició del Sr. ...., amb DNI ..... com a conductor del vehicle: marca ..... model ..... matrícula ....., acollint-se als drets que té, procedeixen al seu trasllat a l'hospital de ..... a fi que es realitzi una prova d'anàlisi de sang o anàloga que determini el grau d'alcohol per a contrastar-lo amb els resultats obtinguts mitjançant els etilòmetres emprats per a la pràctica de la prova d'alcolèmia, el resultat de la qual haurà de ser remès a (inspecció de guàrdia de l'oficina d'atestats ....., jutjat .....,)

Es dona per conlosa aquesta acta a les ..... hores

La qual cosa signen com a prova de conformitat

L'agent instructor

L'agent secretari

El conductor

Figura 30. Acta de trasllat a centre mèdic i extracció de sang.

En funció dels resultats obtinguts en les proves o bé davant la negativa a sotmetre's a la comprovació, és molt possible que s'hagi d'aplicar alguna mesura cautelar d'immobilització del vehicle. Cal recordar que aquesta immobilització no s'ha de dur a terme si una altra persona, autoritzada pel conductor i després de provar que no està sota els efectes de l'alcohol o altres substàncies, se'n fa càrrec.

En el cas que es procedeixi a la immobilització cal estendre l'acta corresponent, a més de fer-ho constar en l'atestat mitjançant diligència:

ACTA D'IMMOBILITZACIÓ DEL VEHICLE

A ....., i a les ..... hores del dia ....., els agents actuant d'aquesta Policia Local amb carnet professional núm. .... i núm. .... que actuen com a instructor i secretari per a la pràctica de la present, procedeixen a prendre la mesura cautelar d'immobilització en el (carrer davant el número, pàrquing, reserva d'estacionament de la seu policial, etc.) del vehicle marca ....., model ..... amb matrícula ..... conduït pel Sr. .... amb DNI número ....., atès el resultat de la prova d'impregnació alcohòlica (en cas de negativa, donada la simptomatologia que presenta i la negativa a sotmetre's a la prova d'impregnació alcohòlica), fins que desapareguin les causes motivants, en virtut d'allò previst a l'article 70 del Reial decret legislatiu 339/90, de 2 de març, text articulat sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat viària.

Que el conductor és informat que les despeses que puguin ocasionar-se per la immobilització, trasllat i dipòsit del vehicle, seran per compte seu o de qui legalment hagi de respondre d'ell.

La qual cosa signen com a prova de conformitat

L'agent instructor

L'agent secretari

El conductor

Figura 31. Acta d'immobilització del vehicle.

Com a aspectes bàsics que cal no oblidar en la intervenció per conducció de vehicles automòbils sota els efectes de begudes alcohòliques o altres substàncies, presentem el següent resum:

- Aquests delictes impliquen conducció de vehicle, del qual és titular algú; per tant, cal saber qui és i si el té assegurat.
- Aquest delicte el comet qui condueix, independentment que tingui permís o no, tot i així s'haurà de comprovar.
- És un delicte en què cal una apreciació inicial dels agents, que s'ha de justificar mitjançant una acta d'inspecció de símptomes.
- La regulació administrativa d'aquesta conducta preveu una sèrie de drets abans de sotmetre's a la prova que s'han de respectar igualment en el procediment penal.
- Aquest delicte permet a l'imputat la renúncia de l'assistència lletrada.

Resum del tema

Un atestat està format per diligències, però també per la resta de documents generats a partir dels fets i de les actuacions ordenades per l'instructor, com ara: actes, informes, certificats o altres.

L'ordre de les diligències d'un atestat es distribueix en tres parts diferenciades: inici; gestió, tràmit i/o investigació, i remissió.

L'objectiu de la diligència d'inici és engegar tota la intervenció policial davant el coneixement d'un fet delictiu, per tant, ha de ser ben clara en relació amb els indicis que justifiquen la intervenció.

La Llei d'enjudiciament criminal no és explícita en les diligències que s'han de dur a terme. Les que s'han formulat s'han anat configurant per la pràctica policial, així com del que es deriva dels textos articulats reguladors dels drets fonamentals i llibertats públiques.

Una part important de l'atestat és la relativa a garantir els drets dels implicats, ja sigui com a presumptes responsables o com a víctimes. Sota cap concepte s'ha d'obviar l'oferiment d'acions, la lectura dels drets del detingut, la sol·licitud d'assistència lletrada —amb l'excepció dels delictes contra la seguretat del trànsit— i la comunicació de la detenció a l'autoritat judicial.

En el cas del menors, l'agent que intervé en primera instància, i l'instructor després, han de fer valer absolutament tots els drets que el menor té; a més dels esmentats en el punt anterior: el de comunicació als pares o tutors, de comunicació al fiscal, segons preveu la nova llei del menor, i el de lliurament.

Dins les diligències de tràmit, gestió i investigació s'ha de poder donar compte de la situació en què resten les persones, però també dels efectes i les proves, la qual cosa s'ha de resumir igualment en la diligència de remissió.

Una acta sempre va emparada en una diligència. En una acta es poden donar explicacions més extenses de com s'ha dut a terme la intervenció ordenada per l'instructor de l'atestat. Part de la justificació de l'acta rau en el fet que les intervencions es fan mitjançant efectius policials diferents de l'instructor i el secretari.

Totes les actes han de tenir unes dades irrenunciables, com ara: lloc, hora i dia; qui la porta a terme, en què consisteix la intervenció que requereix l'acta; a quina hora finalitza i la signatura dels qui hi han participat. És preceptiu donar una còpia a l'interessat quan es tracti d'intervenció d'efectes i, evidentment, quan es tracti de declaracions.

Els atestats per delictes contra la seguretat del trànsit, i més concretament quan es tracta de conduccions sota els efectes de l'alcohol o de drogues estupefaents, requereixen diligències i actes exclusives vinculades al sotmetiment de les proves corresponents, com ara: examen ocular de simptomatologia, drets en la realització de la prova, resultat de la prova i/o intervenció del vehicle.

Referències a l'annex

Annex 2: Acta d'informació de drets de la persona detinguda.

Es mostra un model d'aquesta acta, ja que és una de les més habituals i en la qual queden reflectits clarament els drets fonamentals.

4. TASQUES RELLEVANTS EN LA INSTRUCCIÓ D'UN ATESTAT

IDEES CLAU

- La investigació del fet il·lícit penal no es pot fer a qualsevol preu, sinó sota les condicions prescrites a les normatives reguladores del procediment. Això és encara més important quan la investigació es fa sobre les persones implicades.
- Fins i tot quan una persona no està verbalitzant res, ens està comunicant alguna cosa. La comunicació no verbal és un aspecte molt important a l'hora d'esbrinar la veritat en un interrogatori.
- Una declaració feta a la policia que no sigui ratificada en l'acte del judici oral no serveix com a tal.
- Hi ha diligències úniques i irrepetibles, les quals requereixen una bona reflexió abans de dur-les a terme, ja que poden invalidar altres diligències.
- Quan es fa una recerca de proves i d'indícis mitjançant la inspecció ocular, cal saber el que podem fer, però especialment s'ha de tenir molt clar el que no podem fer, i sobretot que hem de deixar-ho tot en les millors condicions perquè actuï la Policia Científica.

En la instrucció d'un atestat s'apleguen un gran nombre de tasques, totes de gran importància, ja que conformen la base per a l'establiment de la responsabilitat d'un fet delictiu. Tot i així, hi ha una sèrie de tasques que són especialment delicades, algunes relacionades amb les víctimes i altres associades als presumptes culpables. Entre totes les tasques delicades, destaca la *presa de les declaracions*, sobre les quals parlarem a continuació, ja que cal tenir-ne clar els aspectes legals, així com els aspectes tècnics i cognitius dels qui declaren o manifesten, tenint en compte que *l'objectiu final és treure'ls la veritat intervenint d'acord amb el marc normatiu*.

4.1. LA DECLARACIÓ DE L'IMPUTAT

La declaració de l'imputat consisteix en l'aportació d'informació sobre la seva conducta en un moment donat, que ens serveix per explicar uns fets presumptament delictius. Aquesta aportació la fa la persona a qui s'imputen els fets mitjançant l'interrogatori policial.

Evidentment, qui millor pot explicar el que ha passat és qui ha estat en el lloc dels fets, i més encara si és ell el qui ha protagonitzat el succés com a autor dels fets, una possibilitat molt temptadora per a l'investigador que vulgui treure la veritat a qualsevol preu.

No hem d'oblidar que tots estem compromesos amb els drets i les llibertats constitucionals, i que la nostra pràctica policial també ho està, per tant, cal ser molt respectuós i executar els procediments dins la legalitat.

Hem de començar dient que la Constitució reconeix el dret a no declarar, i a fer-ho només davant el jutge, amb la qual cosa la declaració de l'imputat davant la policia no deixa de ser *voluntària*.

A part de les garanties constitucionals, n'hi ha altres de *caràcter ordinari* que s'han de respectar en tots els interrogatoris, i que són les següents:

- Prohibició d'utilitzar actes o mitjans prohibits per la llei (arts. 297.3 i 389.3 de la LECr). Són mitjans expressament prohibits la hipnosi, la utilització de drogues, etc., encara que ho demani l'acusat per tractar de demostrar la seva innocència.
- Garanties que tendeixin a aconseguir l'espontaneïtat de l'interrogatori.
- Les preguntes sempre han de ser directes i no podran ser capcioses o suggestives (arts. 389.1 i 389.2 de la LECr).

Per definició, el terme *capciós* fa referència a artificio i engany, i *suggestives*, a insinuació, a suggerir la resposta. La barrera entre ambdues definicions a la pràctica és molt difusa.

Un exemple de pregunta capciosa seria: «Tenim quatre testimonis que l'han identificat (sense tenir-ne cap). No és cert que vostè només volia espantar-lo i sense voler se li va disparar l'arma?»

Un exemple més subtil seria: «No és cert que per aconseguir droga vostè seria capaç de robar?»

Com a exemple de pregunta suggestiva, continuant el cas anterior tindríem: «Algú que necessités droga i tingués diners per comprar-ne no robaria per aconseguir-ne. Vostè té diners per comprar-ne?».

Exceptuant els delictes contra la seguretat del trànsit, *l'assistència del lletrat al detingut és obligatòria i irrenunciable*. Si el detingut no designa advocat, la policia i si escau la instrucció, es posarà en contacte amb el Col·legi d'Advocats per designar-li un lletrat d'ofici.

4.1.1. Aspectes juridicoformals

La majoria dels requisits formals provenen directament de la LECr, d'altres són conseqüència de la Constitució.

En principi, la declaració s'ha de fer en les dependències policials, però en determinats casos es pot realitzar en centres penitenciaris, hospitalaris, en el mateix domicili de l'imputat, etc. Recordem que en aquest cas l'instructor pot decidir anar fins al lloc dels fets i prendre declaració, o bé comissionar uns agents amb indicacions concretes. En tot cas, en *la declaració de l'imputat hi ha d'estar present el seu advocat*.

Si l'imputat està detingut, se li ha de prendre declaració *abans de 24 hores*. Aquest termini es pot prorrogar 48 hores més si és per causa greu, evidentment amb coneixement del jutge d'instrucció.

Si l'interrogatori es perllonga molt temps, o si l'interrogat, a causa del considerable nombre de preguntes perd la serenitat de judici, s'ha de suspendre la diligència, i concedir al processat el temps necessari perquè descansi i recuperi la calma. En la declaració sempre s'ha de fer constar *el temps invertit en l'interrogatori*.

El processat pot realitzar tantes declaracions com estimi convenient per a dilucidar els fets, si així ho determina el jutge. Igualment, el detingut pot declarar tantes vegades com vulgui, sempre i quan tingui relació amb els fets.

La LECr prescriu que l'advocat ha de presentar-se en un termini de 8 hores per assistir el detingut. Si el lletrat no es presenta abans d'aquest termini injustificadament, es pot prendre declaració al detingut. Tot i aquest article, cal ser curós i no és aconsellable prendre declaració al detingut en aquest cas, per dues raons:

1. Perquè li privaria del dret a l'assistència lletrada.
2. Perquè ignorem si la causa és injustificada.

Si l'imputat no entén o no parla l'idioma espanyol, se li nomenarà un intèrpret. Si és sordmut i sap llegir i escriure, se li faran les preguntes per escrit i es rebran les contestacions igualment per escrit. Si és sordmut però no sap llegir ni escriure, se li nomenarà un intèrpret. En aquests casos, en la declaració s'han de recollir les dades d'identitat de l'intèrpret i la seva titulació. Se'l convidarà a signar la declaració.

Als imputats no se'ls exigeix jurament, encara que han de ser *advertits* d'allò que disposa l'article 520 de la LECr:

- No estan obligats a declarar.
- Tenen dret a no declarar contra ells mateixos i a no confessar-se culpables.
- Tenen dret a no contestar alguna de les preguntes que se'ls formuli.

Al principi de la declaració, se'ls ha de *preguntar*:

- Nom, cognoms i renom (si en té).
- Edat i lloc de naixement.
- Si ha estat processat anteriorment i davant de quin jutge o tribunal.
- La pena que se li va imposar.
- Si sap llegir i escriure.
- Si coneix el motiu de la seva detenció.
- Si coneix els drets que té.

Les preguntes que se li facin es dirigiran a aclarir els fets i la participació de l'imputat en aquets actes i també la de les altres persones participants. Les preguntes han de ser *directes*, sense que es puguin fer de manera capciosa o suggestiva. Tal com s'ha comentat, s'entén per pregunta capciosa aquella en què hi ha artifici o engany, i per pregunta suggestiva, aquella en la qual se suggereix la resposta.

No es poden utilitzar coaccions ni amenaces en la pràctica de la declaració, ja que són constitutives d'un delictes de tortures.

La declaració ha de ser *oral*, tot i així, segons les circumstàncies del processat i la naturalesa de la causa, el processat pot redactar una contestació escrita sobre punts difícils d'explicar, o bé pot consultar anotacions fetes per ell mateix.

Tots els objectes que constitueixen el *cos del delict*e es posaran de manifest a l'imputat per tal que els reconegui. Caldrà preguntar-li per la procedència dels citats objectes, el seu destí i la raó d'haver-los trobat al seu poder, i sobre qualsevol altra circumstància que condueixi a l'esclariment de la veritat.

L'acusat pot manifestar tot allò que estimi convenient per a la seva exculpació o per a l'explicació dels fets. L'instructor té la capacitat per dur a terme altres diligències, si les estimen adients per a la comprovació de les seves manifestacions. La *comprovació* de les manifestacions del processat és fonamental per contribuir a l'esclariment dels fets.

A l'acusat no se li ha de llegir res del sumari, només les seves declaracions anteriors, si ho demana, excepte si el jutge n'ha autoritzat la publicitat total o parcial.

L'imputat pot dictar per si mateix les declaracions; si no ho fa, cal consignar les mateixes paraules que aquell ha utilitzat.

En la declaració s'han de consignar íntegrament les preguntes i les respostes. El processat pot llegir la seva declaració; si no ho fa, la llegirà el secretari.

Si posteriorment es detecta una errada, s'ha de reflectir en una diligència a part.

Es convidarà tots els assistents a signar la diligència de declaració; si s'hi neguessin, se n'indicarà el motiu.

Intervenció de l'advocat

Com s'ha dit abans, la declaració de l'imputat s'ha de fer sempre en presència d'un advocat. L'advocat ha de limitar-se a assistir a l'interrogatori, sense fer recomanacions a l'imputat durant la pràctica de la diligència. Quan acaba la diligència, l'advocat pot proposar que es facin les preguntes que estimi convenientes per aclarir alguns aspectes de l'interrogatori, així com sol·licitar que es reflecteixin a l'atestat les incidències que s'hagin produït.

Tant si el detingut ha declarat com si s'ha negat a declarar (i queda constància d'aquest últim fet), en finalitzar la declaració l'advocat pot reunir-se en una *entrevista personal* amb el seu defès, en la qual podrà assessorar-lo sobre el que estimi pertinent. Si el detingut està incomunicat, no té dret a aquesta entrevista amb l'advocat.

En el cas dels menors, tal com preveu la llei de responsabilitat penal del menor, l'advocat podrà entrevistar-se amb l'imputat abans de l'exploració.

Les declaracions contradictòries

Si en declaracions successives l'imputat entra en contradicció amb declaracions anteriors o bé es retracta de les seves primeres declaracions, cal interrogar-lo sobre el mòbil d'aquestes contradiccions i les causes de la retractació. En les declaracions contradictòries, han de practicar-se les *comprovacions* necessàries i reflectir-ne el resultat a l'atestat.

En els casos que l'imputat confessi la seva participació en els fets, s'han de practicar totes les comprovacions pertinents per a la verificació del testimoni. En aquest sentit, caldrà interrogar-lo perquè expliqui totes les circumstàncies del fet, la seva vinculació i si coneix persones que en fossin testimonis.

La declaració de l'imputat, com que forma part de l'atestat, té valor de denúncia a efectes legals.

4.1.2. L'acta de declaració

Com a continuació de la diligència de declaració de l'imputat, esmentada en l'apartat 3.2.2, es presenta l'acta de declaració, amb la forma següent:

ACTA DE DECLARACIÓ DEL DETINGUT Sr.		
<p>A ....., a les ..... hores del dia ..... i pels agents amb carnets professionals números ..... i ..... de la Policia Local de ....., actuen com a instructor i secretari respectivament per a la pràctica de la present, i en presència del lletrat de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona Sr. .... col·legiat número ....., es procedeix a rebre declaració del Sr. ...., nascut a ..... el ....., fill de ..... i ....., amb domicili a ....., al carrer ..... número ....., titular del DNI ....., qui MANIFESTA:</p> <p>Que li han estat llegits els drets que té com a detingut, que els ha entès i vol prestar declaració voluntària en aquestes dependències. Que sap llegir i escriure. Que (no) ha estat detingut ..... (si ha estat detingut altres vegades, motius i o causes penals). PREGUNTAT pels seus mitjants de vida, CONTESTA que ..... PREGUNTAT sobre els fets que han ocasionat la detenció, MANIFESTA: Que sobre les ..... hores ..... Que ..... PREGUNTAT perquè manifesti si no és cert que ..... CONTESTA que ..... PREGUNTAT on era a les ..... hores del dia d'ahir, CONTESTA que sobre aquella hora era a acasa seva. MOSTRAT els (instruments, diners, altres proves, etc.) ..... i. PREGUNTAT si els identifica com a seus CONTESTA que .....</p> <p>Que no té res més a dir i signa en prova de conformitat als 20 minuts del seu inici, adherint'hi juntament la signatura del senyor instructor i del lletrat que l'assisteix, la qual cosa certifico com a secretari.</p>		
L'instructor	El detingut	L'advocat

Figura 32. Acta de declaració.

4.1.3. Aspectes tecnicpolicials

— Sempre que sigui possible, la sala de declaracions ha de ser una dependència dedicada a aquest fi, aïllada del públic i de sorolls molestos que puguin distreure.

- A la sala no hi ha d'haver rellotge per tal que el pas del *temps* no jugui a favor de l'interrogat. Pel mateix motiu, l'interrogat no ha de dur rellotge. L'interrogador ha d'intentar no mirar el seu, ja que l'interrogat s'adonaria que l'interrogador té pressa.
- La sala ha de tenir bona il·luminació. La llum ha de permetre apreciar els estats anímics, que han de ser observats en tot moment per l'interrogador, ja que cal no obviar la *comunicació no verbal* en els dos sentits; és a dir, el que comunica l'interrogat i el que pretén comunicar l'interrogador.
- Si hi ha finestres o balcons, han d'estar tancats per evitar imprevistos. Sobre la taula no hi ha d'haver objectes susceptibles de ser utilitzats com a armes. Tampoc és aconsellable que l'interrogador porti l'arma a la vista.
- L'interrogat ha de seure davant de l'interrogador. L'altre membre de l'equip interrogador prendrà nota o escriurà a màquina, i es col·locarà en línia amb el detingut, lleugerament endarrerit, de tal manera que li vegi el perfil de la cara. L'advocat ha de seure al darrere de l'interrogat.

4.1.4. El moment de l'interrogatori

L'elecció del moment de l'interrogatori ha de permetre obtenir els màxims avantatges per a l'equip interrogador. En tot cas, la decisió del moment de l'interrogatori dependrà del temps disponible, del nombre de detinguts i dels mitjans disponibles.

De tota manera, l'interrogatori s'ha de fer com més aviat millor, sobretot amb persones molt compromeses i/o amb experiència delinqüencial, per no donar-los temps a elaborar una coartada.

Si se sospita que el detingut ja té una coartada, perquè esperava la seva detenció, o bé ha estat ell qui s'ha lliurat a la policia, s'ha de posposar al màxim l'interrogatori i tractar de distreure el sospitós, per tal que dubti del fil de la seva coartada.

Els mètodes d'interrogatori poden ser:

- Directe.
- Indirecte.
- Emotiu.
- Comprensiu.
- Repetitiu.
- Desconcertant.
- D'indiferència.
- D'exaltació de l'interrogat.

- *Directe*: s'utilitza per a casos de culpabilitat amb un alt grau de certesa. L'interrogador ha de transmetre la idea que la seva culpabilitat ja està provada. Les preguntes es formulen de forma directa:
  - Quin motiu va tenir per cometre el delictes?
  - Qui el va ajudar a cometre'l?
  - Què va fer amb l'arma?
  - On amaga la droga?

— *Indirecte*: en aquest cas no hi ha proves de culpabilitat, però sí indicis evidents:

- On era vostè a l'hora en què es va cometre el succés?
- Què feia en el lloc del succés?
- D'on obté els diners que mou últimament?

Les respostes a aquestes preguntes ens donaràn com a resultat que l'interrogat admeti la seva participació, o bé que vagi elaborant coartades, que intentarem que vagi contradient. Quan l'interrogador observi una contradicció, li ha de fer veure, tot advertint-lo que és millor que digui la veritat, per no resultar més perjudicat.

Quan l'interrogat admet alguna cosa que el perjudica, es passa al mètode directe.

Aquests dos mètodes són els més bàsics per treure informació. No obstant això, al darrere de la comissió d'un delictes hi poden haver *motivacions diferents* de la persona que l'ha comès, que depenen en gran mesura de la seva intel·ligència, personalitat, experiència, etc. Per això hi ha altres mètodes que, dintre la legalitat, pretenen treballar aquestes variables. Són els que se citen a continuació:

— *Emotiu*: la finalitat d'aquest mètode és que aflorin els sentiments del sospitós. Se l'estimula amb situacions emotives:

- Se li recorda el mal causat i que pot reparar.
- S'apel·la a la càrrega d'aquest pes a la consciència.
- S'apel·la als sentiments familiars, religiosos o de pare de família.
- També es pot intentar apel·lar a la seva professió, amics, superiors, etc.

Amb aquestes apel·lacions s'intenta que aflorin els seus sentiments i se'l convida a explicar els fets; és un mètode que funciona força bé amb persones que han comès un delictes per imprudència i que no tenen experiències anteriors en aquestes situacions. Quan comença a admetre veritats, es passa al mètode indirecte i, després, al directe.

— *Comprensiu*: consisteix a justificar les accions de l'interrogat restant importància als fets. Aquest mètode pot funcionar amb persones que han comès un acte delictiu derivat de cert grau d'obcecació, o que han fet un mal superior al que volien fer. Es pot complementar amb el mètode emotiu. Si dóna resultat es passa el mètode indirecte o directe.

— *Repetitiu*: es fa repetir a l'interrogat respostes a preguntes formulades reiterades vegades, deixant temps entremig, obligant-lo a caure en contradiccions. La mateixa pregunta se li formula quan ell no l'espera. És útil per a persones amb coartades inconsistentes o per a aquells que han comès un delictes en grup, i aprofiten les declaracions dels altres per fer aclariments.

— *Desconcertant*: es dialoga amb el detingut de diferents temes, que es canvien contínuament, encara que siguin temes intranscendents per a la investigació, per introduir de sobte preguntes compromeses i passar posteriorment a un altre tema, i així successivament.

— *D'indiferència*: en aquest mètode l'interrogador es mostra indiferent envers l'interrogat. Li fa veure que només compleix un procediment necessari, però que res del que digui serà important per a la investigació. Aquest mètode només és aconsellable si l'interrogat té ganes de declarar per odi o venjança.

— *D'exaltació de l'interrogat*: en els casos en què l'interrogat sigui un egòlatra, que pensi que és el millor en la seva feina, i li agradi que la gent ho sàpiga, es pot ressaltar la seva

intel·ligència, la realització tan «perfecta» del delict. Aquest mètode és útil per descobrir altres fets o detalls encara desconeguts pels interrogadors.

En les tècniques policials d'interrogatori també es parla d'altres mètodes, però cal tenir present que el mètode ha de ser adequat a la normativa vigent, és a dir, no serveix qualsevol tècnica per molt provada que estigui si no és conforme al que prescriu la llei. Hi ha alguns mètodes, dels quals parla en alguns manuals sobre tècniques d'interrogatori d'altres països (subterfugi, exageració, culpar a un altre, amabilitat, etc.), que no són vàlids perquè s'hi utilitzen preguntes capcioses, ja que aquestes resten explícitament prohibides per la nostra legislació.

Com a conclusió de tot el que s'ha exposat en relació amb els mètodes d'interrogatori, val a dir que l'elecció del mètode depèn de cada cas, però en tots els casos el millor és utilitzar la lògica, fer les coses amb professionalitat, amb paciència, valorar l'estat anímic de l'interrogat, la comunicació no verbal, l'experiència delinqüencial, etc.

4.2. LA DECLARACIÓ TESTIFICAL

La declaració testifical es pot definir com *l'aportació de dades per part d'una persona sobre els fets objecte de les diligències*, és a dir, persones que hagin vist la comissió del fet delictiu o que en tinguin coneixement, tant per fets anteriors com posteriors a la comissió del fet.

4.2.1. Aspectes jurídics

L'article 410 de la LECr imposa l'obligació de declarar a les següents persones:

- Tothom qui resideixi en territori espanyol (si bé en articles posteriors s'eximeix d'aquesta obligació els parents més propers del processat).
- A l'advocat, respecte als fets confiats pel seu defensat.
- Als ministres de culte, sobre fets revelats en l'exercici del seu ministeri.
- Als funcionaris públics, quan hagin de revelar el seu secret professional.
- Als incapacitats físics i psíquics.

Però aquesta obligació de concórrer a declarar només la preveu la LECr per al *manament judicial*, no per a la citació policial. Normalment, quan els ciutadans són requerits per la policia per prestar declaració, acostumen a accedir-hi sense sol·licitar de fer-ho davant l'autoritat judicial.

La legitimació perquè la policia rebi declaracions la trobem en l'article 292 de la LECr, on s'expressa que a l'atestat s'inseriran les declaracions i informes rebuts. En el cas que els ciutadans es neguin a declarar, es faria constar a l'atestat.

La declaració testifical té el valor de *denúncia* a efectes legals.

La declaració del testimoni ha de ser ratificada en el *judici oral* perquè tingui validesa com a acte de prova. Només en circumstàncies excepcionals (testimoni premort, en lloc desconegut o en condicions d'impossibilitat d'assistir) es pot prescindir de la seva presència en l'acte del judici oral.

4.2.2. Aspectes formals

Els requisits demanats per a la declaració del testimoni són molt similars als demanats per a la declaració de l'imputat, amb la diferència evident que no cal la presència de l'advocat del testimoni, encara que té llibertat per aportar-lo.

Com a regla general, la declaració de testimonis s'ha de fer en les dependències policials. Qüestions de tipus pràctic fan que també es pugui prendre declaració en el lloc dels fets, en centres hospitalaris, al mateix domicili, etc.

La presa de declaració al testimoni es realitza durant la tramitació de l'atestat. Això no impedeix que se li prengui declaració una vegada finalitzat l'atestat, durant la investigació, com a diligències ampliatives.

Els testimonis han de declarar per separat per evitar el contagi de dades percebudes de forma subjectiva.

A la declaració, primer de tot manifestaran les *dades* següents:

- Nom i cognoms.
- Edat, estat civil i professió.
- Si coneix el processat i les altres parts.
- Si té parentiu, amistat o relacions de qualsevol tipus amb ells.
- Si ha estat processat i, en cas afirmatiu, pena que se li va imposar.

El testimoni ha de narrar els fets sense interrupció, i només se li exigiran les explicacions complementàries que conduixin a aclarir els punts foscos o contradictoris. Després se li faran les preguntes que s'estimin oportunes per a l'esclariment dels fets.

Els testimonis declararan de viva veu, sense que els sigui permès llegir cap declaració o resposta que portin escrita. No obstant això, podran consultar algun apunt o memòria que contingui dades difícils de recordar.

Com en el cas de la declaració dels imputats com a presumptes culpables, no es poden realitzar preguntes capcioses ni suggestives, ni es pot emprar coacció, engany, promesa ni cap artifici per obligar-los o induir-los a declarar en un determinat sentit.

El testimoni també té dret a un intèrpret si no entén l'idioma espanyol i li és d'aplicació el previst per a sordmudesa.

El testimoni pot llegir per si mateix la declaració. Signaran l'acta de declaració l'instructor i tots els qui hi hagin intervingut.

4.2.3. Aspectes tecnicopolicials

S'han de buscar els testimonis com més aviat millor. Es pot localitzar un testimoni preguntant en el lloc dels fets qui ha vist alguna cosa. És freqüent trobar-se persones que comenten entre elles el que ha passat.

De vegades, a pesar del nombrós grup de persones presents, pot ser difícil trobar gent que vulgui col·laborar com a testimoni. En alguns casos podem insistir i demanar la col·laboració per solidaritat. Per exemple, es pot preguntar: aquesta persona està ferida, algú pot aportar algun tipus d'informació? No és adient dirigir-se a la gent demanant un testimoni, ja que la paraula *testimoni* pot interpretar-se negativament.

Cal tenir present que alguns testimonis poden no voler prestar col·laboració per diferents motius. Pot resultar que no es creguin obligats ni legalment ni moralment a col·laborar, o també que no es vulguin immiscir en assumptes dels quals es pot derivar responsabilitat per a altres persones, o perquè pensin que això els ocasionarà molts problemes i una pèrdua de temps durant el procés judicial.

4.2.4. La sinceritat de les declaracions

De vegades, segons la persona que faci les declaracions és difícil establir la seva sinceritat. Aquesta sinceritat dependrà de moltes variables; la primera, la qualitat sota la qual li prenem declaració: no és el mateix tenir molt per perdre que no tenir-hi res. Una altra variable és la capacitat de comunicació de la persona: no tothom té els mateixos recursos a l'hora de manifestar verbalment els seus sentiments, percepcions o vivències. Una mancança de recursos expressius no fa sincera la manifestació, sinó que la pot fer enganyosa.

Un fet real és l'existència de la *comunicació no verbal*, que ens pot ajudar a establir el grau de coherència entre les verbalitzacions que es fan i tot allò que es pot captar del llenguatge no verbal. El llenguatge no verbal, que s'expressa de forma menys controlada i natural que el llenguatge verbal, ens pot donar molts indicadors sobre missatges no emesos amb paraules. L'entrevistador ha d'atendre a la comunicació no verbal des de dos punts de vista:

1. Comunicació no verbal del declarant.
2. Comunicació no verbal de l'entrevistador.

Aquest dos punts de vista s'han de preveure, perquè de la mateixa manera que nosaltres interpretem aquesta comunicació, podem ser interpretats; és necessari comprendre els missatges no verbals de l'entrevistat, i controlar els nostres o fer-los servir a favor nostre.

Alguns *missatges no verbals* són el següents:

- *Motrius*: postura, gest, expressions facials, contacte ocular, etc.
- *Lingüístics*: to de veu, rapidesa en la parla, quequeig, etc.
- *De relació espacial*: distància o proximitat, protecció o no de l'espai.

Les formes en què pot actuar la comunicació no verbal són les següents:

- *Repetició*. Les verbalitzacions són confirmades per l'expressió no verbal.
- *Contradicció*. Quan en l'aspecte verbal s'expressa quelcom que no és ratificat en l'aspecte no verbal. En aquests casos es tendeix a considerar més vàlid el missatge no verbal.

- *Substitució*. Quan no es presenta una verbalització i s'ofereix un missatge no verbal.
- *Complimentació*. Quan la producció no verbal no tan sols és una repetició de la verbalització, sinó que a més la complementa.
- *Accentuació*. El missatge no verbal accentua la verbalització.
- *Regulació*. Quan el missatge no verbal té com a finalitat regular el flux de la comunicació.

Dins la comunicació no verbal juga un paper important el *contacte ocular*. D'entrada, podem dir que com més gran sigui el contacte ocular, més estreta és la relació emocional. El contacte ocular és una forma de regular els processos de comunicació entre dues persones. És una manera d'expressar que s'està atent al que es diu. És, doncs, un indicador d'*empatia*.

Per contra, el contacte ocular mantingut, lligat a certes frases o expressions, pot generar sentiments negatius, nerviosisme o intranquil·litat.

Quant a la sinceritat de les manifestacions, existeixen una sèrie d'*indicis* vinculats al llenguatge no verbal que ens poden ajudar a determinar si la persona està dient la veritat o no:

- *Els tocaments*. Segons sembla, les persones que falsegen els seus relats incrementen el nombre de tocaments d'alguna part del seu cos. Aquestes parts del cos acostumen a ser la barbeta, la nuca, les mans, les orelles i el nas.
- *La direcció de la mirada*. En contra de la versió popular, els mentiders mantenen més temps la mirada amb el seu interlocutor.
- *L'extensió i la latència de les respostes*. El temps de resposta, des que es formula la pregunta fins que es contesta, augmenta, i l'extensió de les manifestacions es fa més curta respecte a les que són sinceres.
- *Diverses manifestacions d'ansietat*: la veu tremolosa, suor, envermelliment de la pell, etc.

Aquests indicadors s'han de prendre amb molta precaució i sempre dins un context. Només ens poden indicar la presència d'ansietat, que si bé sol sorgir quan una persona no està dient el que pensa i el que sap, també pot estar provocada pel nerviosisme de la situació que està vivint, encara que estigui dient la veritat.

Serà més difícil detectar un engany quan el subjecte pugui anticipar quan ha de mentir, si té bona memòria, si parla fluïdament i de manera convincent.

4.3. REONEIXEMENT FOTOGRÀFIC I IDENTIFICACIÓ EN RODA

Entre les diligències i actes especialment delicades en un atestat, les d'identificació en roda i les de reconeixement fotogràfic ho són pel fet que es duen a terme en situacions en què no s'ha detingut l'autor del fet delictiu.

En el reconeixement fotogràfic s'exposa al denunciador o als testimonis tot un seguit de fotografies per si es pot reconèixer l'autor. Evidentment, una errada en el procediment tècnic policial o una falta de certesa pot donar com a resultat la detenció d'un innocent, per la qual cosa s'ha de fer amb totes les garanties.

El mateix passa amb el reconeixement en roda, que encara necessita més garanties, atès que és una diligència única i irrepetible.

4.3.1. El reconeixement fotogràfic

El reconeixement fotogràfic és un mitjà d'investigació en el qual s'ensenyen una sèrie de fotografies als testimonis d'un fet delictiu. Aquestes fotografies formen part de les col·leccions fotogràfiques de delinqüents existents a les dependències policials.

El reconeixement fotogràfic no constitueix una prova apta per destruir la presumpció d'innocència, però sí que és un punt de partida vàlid per iniciar les investigacions policials. Perquè tingui eficàcia com a prova, el reconeixement s'ha de reproduir en l'acte del judici oral.

Quan es faci un reconeixement fotogràfic, s'ha d'estendre la diligència, en la qual s'acostuma a incorporar la fotografia de l'individu reconegut.

Aspectes tecnicopolicials

- No s'han d'ensenyar fotografies en solitari, ni fotografies de diferents mides, ni diverses fotografies d'una sola persona. S'han d'ensenyar els àlbums policials com a tals, i, com a mínim, s'han d'ensenyar les fotografies del sospitós amb altres persones de característiques físiques similars, en un nombre no inferior a 5 fotografies.
- S'han de posar sobre la taula els àlbums policials i l'observador, en solitari, ha d'arribar a les seves pròpies conclusions.
- No s'ha de presentar material fotogràfic diferenciat, ni exhibir als testimonis aquest material.
- S'ha de deixar constància a l'atestat, mitjançant diligència i acta, de tot el procés realitzat en les dependències policials. A l'acta, es farà constar la identitat de totes les persones que intervinguin en la diligència, i serà signada per tots els que hi haguin intervingut.
- Es consignarà amb claredat si entre les fotografies que s'exhibeixen es reconeix o no la persona que ha de ser objecte de reconeixement. S'ha de recollir exactament allò que diu l'observador a la prova. Si la persona dubta, ha de quedar reflectit clarament.
- Si és un detingut qui fa el reconeixement, és adient que el seu advocat hi sigui present quan es practica aquesta diligència.
- La diligència i l'acta del reconeixement fotogràfic tenen la següent forma:

DILIGÈNCIA DE RECONeixEMENT FOTOGRÀFIC. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... es procedeix per part d'aquesta instrucció a ordenar que mostrin els àlbums fotogràfics existents en aquestes dependències al Sr. ...., per si pogués reconèixer l'autor dels fets denunciats, donant-ne compte en acta independent, el resultat de la qual és NEGATIU

POSITIU (en aquest cas explicació), reconeix fotogràficament el ressenyat amb la fotografia núm. ...., que correspon a ....., filiació ..... com a autor dels fets denunciats.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 33. Diligència de reconeixement fotogràfic.

ACTA DE RECONeixEMENT FOTOGRÀFIC

A ....., a les ..... hores del dia ..... i davant els agents amb carnets professionals números ..... i ..... de la Policia Local de ....., que actuen com a instructor i secretari per a la pràctica de la present, es procedeix a mostrar al Sr. .... amb DNI ....., les fotografies existents en els àlbums d'aquesta dependència policial, i després d'observar-los detingudament, MANIFESTA:

Que no reconeix ningú

Que reconeix la persona de la fotografia número ....., la qual s'adhereix a aquesta acta, com .....

Fotografia

Es dona per acabada aquesta diligència als ..... minuts del seu inici. El declarant signa en prova de conformitat, una vegada llegida per si mateix, juntament amb l'instructor, la qual cosa certifico com a secretari.

L'instructor

El secretari

El declarant

Figura 34. Acta de reconeixement fotogràfic.

4.3.2. El reconeixement en roda

Com s'ha dit anteriorment, el reconeixement en roda és una diligència molt important a causa de la seva *irrepetibilitat*, ja que una vegada reconegut un individu en directe, sigui o no sigui el presumpte culpable, esbiaixaria qualsevol altra identificació posterior. El reconeixement consisteix a posar a la vista de qui ha d'identificar, la persona que hagi de ser reconeguda.

És recomanable que aquesta diligència s'efectuï al jutjat en presència del jutge instructor, però també es pot efectuar a les dependències policials.

Aspectes tecnicojurídics

- A la roda de reconeixement, ha de ser-hi present inexcusablement l'advocat de l'inculpat.
- La persona objecte del reconeixement ha de comparèixer amb persones de característiques externes similars.
- El nombre de persones integrants a la roda ha de ser com a mínim de dues persones i el sospitós, però s'aconsella un nombre superior, ja que si hi ha diferències externes entre ells serà fàcilment impugnable.
- En presència de totes elles, o des d'un punt en què no pugui ser vist, segons el jutge ho estimi adient, la persona que hagi de practicar el reconeixement manifestarà si és o no en la roda la persona a qui hagi fet referència en les seves declaracions. En cas afirmatiu, la designarà clarament. Derivat del que preveu l'article 369 de la LECr.
- Si són diverses les persones que han de reconèixer el presumpte delinqüent, es realitzarà una diligència per a cada un dels testimonis, sense que els testimonis puguin comunicar-se entre ells fins que s'hagi efectuat l'últim reconeixement. A més, s'ha d'alterar l'ordre de les persones que integren la roda quan es realitzi cada nou reconeixement. Derivat de l'article 370 de la LECr.
- Quan siguin diverses persones les que han de ser reconegudes per una mateixa persona, es pot fer el reconeixement en un sol acte, però sempre tenint en compte que el nombre de persones de la roda ha de ser com a mínim del doble de les persones que cal identificar.
- A l'atestat s'han de recollir, en diligència i acta específiques, el nom i cognoms de totes les persones que integren la roda, i fer constar que els integrants són de característiques externes similars.

La forma de la diligència i l'acta són les següents:

DILIGÈNCIA DE RECONeixEMENT EN RODA. Per fer constar que a les ..... hores del dia ..... es procedeix a la pràctica de la diligència de reconeixem en roda, en presència del lle-trar de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de ..... Sr. .... col·legiat número ....., el procés i resultat de la qual s'adjunta en acta independent.

La qual cosa certifico com a secretari.

Figura 35. Diligència de reconeixement en roda.

ACTA DE RECONeixEMENT EN RODA

A ....., a les ..... hores del dia ..... i davant els agents amb carnets professionals números ..... i ..... de la Policia Local de ....., que actuen com a instructor i secretari, respectivament, per a la pràctica de la present, en presència del lletrat de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de ..... Sr. ...., col·legiat número ....., es procedeix a la pràctica d'una diligència de reconeixement d'identitat pel Sr. .... (filiació) i DNI número, en qualitat de (denunciant, víctima, testimoni, etc.), amb motiu de ..... (delicte de què se l'acusa) .....

Situades en una habitació contigua comunicada per un mirall unidireccional, des d'on es pot veure sense ser vist, d'esquerra a dreta de l'observador, es troben les següents persones, totes amb característiques externes similars:

Núm. 1: ..... (DNI núm. ....)

Núm. 2: ..... (DNI núm. ....)

Núm. 3: ..... (DNI núm. ....)

Núm. 4: ..... (DNI núm. ....)

Núm. 5: ..... (DNI núm. ....)

Després d'observar detingudament el grup durant uns quants minuts, el testimoni MANIFESTA:

Que (sí o no) reconeix sens cap dubte .....

(En cas que el reconegui, cal posar el número que porta.)

Es dona per acabada aquesta diligència als 20 minuts del seu inici. Signen en prova de conformitat el testimoni amb l'instructor i el lletrat que assisteix a la pràctica d'aquesta diligència, la qual cosa certifico com a secretari.

L'instructor

L'advocat

El testimoni

El secretari

Figura 36. Acta de reconeixement en roda.

4.4. LA INSPECCIÓ OCULAR

Dins les actuacions policials bàsiques en matèria d'investigació i instrucció d'atestats, cal destacar la inspecció ocular. De fet, la reconstrucció del que ha passat es basa en les declaracions, la inspecció ocular i les proves que es detectin en aquesta inspecció; per tant, cal ser curós a l'hora de dur-la a terme.

Normalment la inspecció ocular la realitzen agents comissionats per l'instructor de l'atestat, però també es preveu la possibilitat que aquest ho faci directament o que el sol·liciti a departaments de Policia Científica. En tot cas, l'atestat ha d'incloure una diligència i una acta. En el cas de la inspecció ocular els aspectes més complexos són els tecnicopolicials, sobre els quals incidirem en els punts següents.

Justificació de la inspecció ocular

La inspecció ocular es fa a fi de:

- Comprovar l'existència real del fet delictiu.
- Esbrinar el mòbil del delictu.
- Identificació de l'autor o autors.
- Recerca, revelatge i recollida de proves.
- Determinar i demostrar la participació i, per tant, la culpabilitat de l'autor i les circumstàncies concurrents en el fet delictiu.

Precaucions inicials i mesures preventives que cal adoptar en el lloc del succés

- Des dels primers moments, es tindrà cura que no entri ningú al lloc on s'ha descobert el fet delictiu, excepte les persones autoritzades. S'evitarà la presència de curiosos.
- S'han de prendre les mesures de seguretat que calguin per vigilar els accessos al recinte (a fi d'impedir l'entrada i la sortida de qualsevol persona).
- Si el fet ha passat a l'aire lliure, s'aïllarà la zona, tant com sigui possible, de la presència de curiosos, evitant que siguin destruïdes les empremtes i els rastres que puguin existir (senyals de pneumàtics, herbes aixafades, taques orgàniques, etc.).
- Si en el lloc dels fets hi ha els perjudicats, familiars de la víctima o testimonis, s'han de donar les consignes oportunes perquè no destrueixin o hi deixin empremtes, rastres, vestigis i indicis falsos (no s'ha de tocar ni moure res, ni llençar objectes a terra, fer passar tothom pel mateix lloc, etc.).

4.4.1. Metodologia de la inspecció ocular

Si bé no poden establir-se normes rígides sobre l'ordre en la inspecció ocular, sí que es pot fer el treball amb una *sistematització* que augmentarà les nostres probabilitats d'èxit, si fem les variacions adients segons el criteri de l'investigador. Si l'investigador pretén atendre a la vegada múltiples coses que criden la seva atenció, corre el risc de deixar d'apreciar-ne altres aparentment insignificants, però que poden tenir una positiva eficàcia.

No s'ha d'oblidar que si en els primers moments de l'actuació alguns indicis passen inadvertits, quan el lloc recuperi la normalitat, ja no podran ser apreciats o recuperats.

4.4.2. Ordre que s'aconsella seguir

Actuacions prèvies

- Informació prèvia del succés, obtinguda per les manifestacions del perjudicat, testimonis presencials o persones que hagin descobert el delictu.
- Precaucions inicials i mesures preventives per evitar la producció de proves, vestigis o indicis falsos.

Pràctica de la inspecció ocular

- Reconeixement general i ràpid del lloc del succés, recerca de la víctima o cosa objecte del delictes i de les armes i instruments relacionats amb el fet.
- Determinació dels actes realitzats pel delinqüent i examen dels voltants del lloc del succés.
- Recerca de proves fefaents i indiciàries.
- Inspecció detinguda de la víctima i identificació necroscòpica de la dita víctima si és procedent.

Actuacions complementàries

- Obtenció de fotografies i aixecament de plànols (croquis).
- Assegurament dels sospitosos i examen de la seva indumentària i efectes de la seva pertinença.
- Determinació de la data i l'hora probable en què el fet va ser comès.
- Reconstrucció teòrica del succés i circumstàncies que hi han concorregut.
- Recollida i condicionament dels objectes i proves relacionades amb el delictes.
- Redacció de l'acta i l'informe relatiu a la diligència d'inspecció ocular.

La inspecció ocular s'ha de fer amb absoluta calma i sense precipitar-se i, preferentment, durant les hores de dia.

S'han de recollir les *impressions* o *observacions* del perjudicat, familiars o testimonis, així com les procedents de qualsevol altra persona que pugui subministrar-ne. També és aconsellable obtenir des dels primers instants dades sobre la conceptualització, moralitat, costums i classe de vida observada a la víctima (per mitjà dels veïns, familiars, etc.), ja que ens pot simplificar molt la recerca de proves del delictes o de l'autor. Així, s'ha d'estar atent als següents aspectes:

- Observar les olors estranyes.
- Anotar l'estat dels llums, portes i finestres.
- Mobles o efectes desordenats, caiguts a terra o trencats (poden indicar que hi ha hagut una lluita).
- Determinar el grau de llum que hi havia quan es va cometre el delictes i tots aquells detalls que, encara que siguin normals, ens serveixin per explicar un fet, una circumstància o un detall determinat de la víctima abans de morir.
- Recerca de la víctima i cosa objecte del delictes.
- Si hi ha un cadàver es requerirà la presència de la Policia Científica i d'un metge forense.
- Examen del terra i de les parets, així com dels mobles i robes, ja que podem trobar-hi taques o esquitxades de sang, objectes abandonats o oblidats pels delinqüents, etc.
- Recerca de senyals de violència a portes, finestres, mobles violentats, etc. Si és un robatori, s'examinarà el lloc on es guarden les joies, diners, etc., per deduir els mitjans emprats pel delinqüent per a sostreure la cosa objecte del delictes.

- S'intentarà determinar el temps invertit pel delinqüent en la realització de tots els actes.
- Si no es troba dintre del lloc l'arma o instrument amb què es va cometre el delictes, s'haurà de mirar pels voltants (s'examinaran dipòsits d'aigua, recipients per a les escombraries, comunes, patis, pous, etc.).
- Si es troben armes o instruments de fractura, no s'han de tocar sense anotar-ne prèviament la posició i lloc on es troben.
- Hem de procurar determinar la ruta seguida pel delinqüent en la seva entrada i sortida del lloc dels fets, així com el mitjà de locomoció que ha fet servir.

Resumint, podem dir que en la inspecció ocular cal parar esment en:

- Empremtes dactilars: no tocar armes, superfícies llises, etc.
- Marques de trepitjades i llantes (en el lloc mateix i als voltants).
- Impressions d'eines en: caixa forta, portes, vehicles...
- Bales, beines, cartutxos...
- Fragments de vidre, cristalls trencats...
- Taques de tot tipus.

Hi ha una sèrie d'objectes que cal protegir de forma especial:

- *Trencats*: portes, panys, finestres, fars, etc.
- *Esquinçats*: cortines, mantells, robes, llit, etc.
- *Tacats*: d'aigua, licors, fang, sang, etc.
- *Desplaçats*: mobles, cortines, etc.
- *Destruints*: habitatge, vehicle, etc.
- *Instruments per delinquir*: arma, lligadures, etc.
- *Altres*: pols, cabells, fibres, pintures, sang, puntes de cigars o cigarrets, números de telèfon, notes, llumins, semen, etc.

Resum del tema

La declaració de l'imputat com a presumpte autor d'un fet delictiu s'ha de dur a terme dins dels drets que té. Ningú no està obligat a declarar davant la policia, tampoc ho ha de fer si no és en presència del seu lletrat.

L'interrogatori policial ha de defugir les preguntes capcioses o suggestives. Tampoc s'han de fer servir coaccions o amenaces. L'interrogatori s'ha de fer dins els paràmetres dels drets fonamentals.

En l'aspecte comunicatiu de l'interrogatori, cal tenir en compte el que es verbalitza, el que no es verbalitza i la forma com es verbalitza, és a dir, cal tenir present l'existència i el funcionament de la comunicació no verbal.

Totes les declaracions fetes davant la policia, ja sigui de presumptes culpables, ja sigui d'altres implicats o testimonis, han de ser ratificades en l'acte del judici oral. Les declaracions testificals tenen el valor de denúncies a efectes legals.

La qualitat de la comunicació depèn de moltes variables, com la capacitat comunicativa dels interlocutors, els recursos personals, les percepcions, els sentiments o la vivència de la situació.

El reconeixement fotogràfic és una de les diligències previstes per a la identificació del presumpte autor d'un fet delictiu que no ha estat detingut *in fraganti*. Aquesta diligència només és possible si la persona ha estat ressenyada policialment amb anterioritat. El reconeixement ha de ser ratificat en l'acte del judici oral. Si el reconeixement és fet per una persona detinguda, cal que hi sigui present el seu lletrat.

La roda de reconeixement és una diligència única, en el sentit que és irrepetible. Pel seu caràcter ha de ser un recurs que cal fer servir amb molta cura i, sempre que es pugui, s'ha d'efectuar a instàncies o amb coneixement previ del jutge d'instrucció.

La inspecció ocular sovint permet acabar d'explicar els fets succeïts que s'estan investigant, per la qual cosa és una diligència cabdal, carregada de condicionants i precaucions per no perdre o fer malbé cap indici. Quasi sempre la duen a terme efectius policials comissionats a aquest efecte, els quals donen compte a l'instructor de l'atestat mitjançant la corresponent acta.

La inspecció ocular no solament es fa sobre llocs o objectes, sinó també sobre persones, en concret sobre aspectes físics o ferides que hagin pogut patir o altres senyals resultants del fet. En el cas dels cadàvers, la inspecció ocular la duen a terme efectius de la Policia Científica i el metge forense.

Abans de tocar res en una inspecció ocular, cal prendre nota del lloc i posició i, fins i tot, marcar-ho sobre el terreny i enregistrar-ho fotogràficament.

SÍNTESI DEL MATERIAL

La funció de Policia Judicial és una funció de les forces i cossos de seguretat, igual que ho són la de policia administrativa o la de policia de trànsit. És dins l'àmbit de la funció de policia judicial on es porta a terme la instrucció d'atestats, encara que la raó de ser d'aquests documents està vinculada directament al procediment penal, que posa en mans de la policia una part de les tasques que cal realitzar.

L'atestat està sotmès a unes obligacions derivades de la Llei d'enjudiciament criminal que, malgrat que ordena aquest procediment, no és explícita en les diligències que s'han de dur a terme. Si avui parlem de diligència de lectura de drets, de comunicació al jutge, o de presentació del lletrat, ho fem perquè s'han anat configurant a través de la pràctica policial. D'altra banda, la LECr. deixa ben clar quin és el valor legal de l'atestat com a denúncia, i algunes de les seves obligacions quant a la responsabilitat de l'instructor, la informació als implicats o la relació amb l'autoritat judicial.

Una oficina d'atestats ha d'envoltar-se necessàriament de tota una infraestructura que permeti ordenar informació i dades, però que també faciliti l'actuació policial. Un llibre de detinguts ha de servir principalment per saber quina patrulla, i en quin moment, ha procedit a la detenció de determinada persona. El mateix es pot dir del llibre de registre d'entrada i/o de sortida, o del de lliurament d'efectes del detingut.

L'ordre constitueix una peça fonamental de l'atestat: ha de permetre que en un futur, en un acte de judici oral, puguin posar-se en clau de present uns fets succeïts en el passat per tal de jutjar-los. Potser és com a conseqüència de tot això que l'atestat està ple de diligències i actes en què la data i l'hora tenen un lloc preeminent. L'ordenació general de l'atestat fa que es considerin tres parts: l'inici, amb la seva diligència pròpia; una part central de l'atestat, amb les diligències de gestió tràmit i investigació, i la diligència de remissió.

L'atestat s'inicia davant l'existència d'un presumpte fet delictiu de tipus públic, semipúblic o privat. En aquest darrer cas es requereix denúncia. La diligència d'inici d'un atestat qualsevol ha de ser explícita quant a l'origen, però també quant als fets que justifiquen engegar tota la intervenció en matèria de policia judicial.

No totes les diligències tenen el mateix pes específic dins l'atestat, tot i que cal considerar que algunes són el nexa d'unió amb altres i, per tant, han de permetre la continuïtat entre dues accions. En tot cas, tal com s'ha anat dient al llarg dels continguts d'aquest manual, hi ha una sèrie de diligències especialment delicades, amb les que cal tenir una cura especial. Es tracta de les diligències mitjançant les quals s'administren els drets dels implicats. Un dret fonamental no aplicat invalida les accions que vagin al darrere, i fa exigible la responsabilitat als funcionaris que no l'han aplicat o ho han fet de forma negligent.

En un atestat en què s'hagi produït la detenció de persones, no poden faltar les diligències i actes de lectura de drets, com tampoc poden faltar les diligències d'exercici d'aquests drets, com a mínim el de sol·licitar l'assistència lletrada (dret irrenunciable, llevat en delictes contra la seguretat del trànsit). A més, han de tenir una relació temporal adequada amb el moment en què s'ha procedit a limitar la llibertat del detingut.

Com s'ha pogut deduir del manual, l'atestat és un document que constata quina ha estat l'actuació policial vers les persones implicades en un fet delictiu, ja sigui com a presumptes responsables o com a víctimes, per tal que sigui adequada a dret. D'altra banda, intenta descriure la realitat de la forma més objectiva possible. Però llavors, com és possible que dues coses aparentment diferents, com l'actuació d'acord a dret amb les persones i la descripció objectiva de la realitat puguin confluïr en un mateix document? L'explicació és relativament senzilla: la comissió d'un fet delictiu es pot explicar pels indicis i les proves, però també per les declaracions que puguin fer els implicats. S'entén que l'única forma vàlida són les declaracions voluntàries, i que aquestes només es poden obtenir en un ambient segur per a qui declara, on es garanteixin tots els seus drets. Tot el que no es faci d'aquesta manera podria ser susceptible de coacció o d'amenaçes i, per tant, s'invalidaria immediatament.

GLOSSARI

- Acta:** És el document formal en què es constata un fet o una actuació policial i en el qual es ressenyant les tasques fetes. (3.3.)
- Antecedents policials:** Conjunt d'actuacions delictives que ha comès una persona i relació de les vegades que ha estat detinguda. (3.2.2.)
- Assistència lletrada:** Dret que té un detingut consistent en la possibilitat de sol·licitar un advocat perquè supervisi totes les diligències declaratòries i d'identificació que tinguin el detingut com a objecte, i per tal d'entrevistar-s'hi reservadament. (3.4.)
- Atestat:** Conjunt de diligències que realitza la Policia Judicial entorn d'un presumpte delictes i que són comunicades al Ministeri Fiscal o a l'autoritat judicial. (2.1.)
- Comissionar efectius:** Acció per la qual l'instructor d'un atestat ordena una actuació concreta a efectius policials, de la qual hauran de donar compte una vegada finalitzada. (3.2.1.)
- Culpabilitat:** Conjunt de condicions i de facultats psíquiques i socials que permeten atribuir un fet delictiu a una persona i fer que n'hagi de respondre. (4.1.5.)
- Delicte flagrant:** Delicte descobert per una persona en el moment de la seva execució. (2.1.)
- Detenció:** Mesura cautelar provisional que practica la Policia Judicial i que consisteix a privar un individu de llibertat per un temps limitat, tancant-lo en una dependència policial o immobilitzant-lo. (2.3.)
- Diligència:** És la plasmació escrita d'una actuació ordenada per l'instructor de l'atestat, en l'execució de la funció de policia judicial. (3.2.)
- Diligències ampliàtores:** Diligències corresponents a un atestat que es duen a terme o es finalitzen amb posterioritat al lliurament del dit atestat a l'autoritat judicial. (3.2.)
- Escorcoll:** Actuació que consisteix a examinar minuciosament una persona o un lloc. (2.1.)
- Infracció penal:** Fet que la llei prohibeix o ordena de complir, sota l'amenaça d'una pena. (3.2.2.)
- Instructor d'un atestat:** Agent policial que ordena les actuacions que cal dur a terme dins l'àmbit de l'atestat i es responsabilitza de la redacció i la tramitació d'aquest. (2.2.)
- Instructor de l'acta:** Agent policial que porta a terme una actuació concreta, emparada en una diligència de l'atestat i que ha estat ordenada per l'instructor d'aquest atestat. (3.3.)
- Interrogatori:** Actuació que consisteix a demanar al presumpte culpable informació sobre uns fets que contribueixi a aclarir un delicte. (4.1.)
- Policia Judicial:** Funció policial que consisteix a practicar les diligències necessàries per comprovar un delicte o falta penal, descobrir i detenir el delinqüent, recollir els efectes instruments i proves del delicte i posar-lo en mans de l'autoritat judicial. (1.1.)
- Pregunta capciosa:** Pregunta que és enganyosa o que permet el doble sentit. (4.1.)
- Pregunta suggestiva:** Pregunta que comporta la resposta de forma implícita. (4.1.)
- Prova:** Cadascun dels actes, fets o efectes que evidencien la participació d'una persona o cosa en la comissió d'un delicte. (4.2.1.)

Roda de reconeixement: Filera de persones entre les quals se situa un sospitós que ha de ser identificat per un testimoni. (4.3.2.)

Secretari: Agent policial que dóna fe de les actuacions dutes a terme en el context de l'atestat. No és una figura d'existència obligatòria. També pot rebre el nom d'instructor auxiliar. (2.2.)

Telefonema: Informació transmesa o rebuda a través del telèfon, amb informació rellevant i necessàriament controlable per a la instrucció d'un atestat, per la qual cosa es registra en un suport (llibre) mitjançant un número de registre. (3.2.2.)

Unitat orgànica de Policia Judicial: Unitat de policia adscrita a una autoritat judicial o al Ministeri Fiscal, dels quals depèn funcionalment, però no jeràrquicament. (1.1.)

BIBLIOGRAFIA COMENTADA

BALFEGÓ VERGES, X. (1994): *Diccionari policial*. Barcelona. Consorci per a la Normalització Lingüística.

Aquesta obra recull tots els termes lingüísticament correctes que s'utilitzen en tot allò que té a veure amb la policia.

DE LUIS TUREGANO, J. (1990): *Policia científica*. València. Universitat de València.

Aquest llibre és un bon referent pel que fa a matèries científiques, com ara la inspecció ocular i la localització i recollida de vestigis i indicis.

OLMOS I SALAVER, R. (1992): *Investigació d'accidents de trànsit a la via pública* (Manuals tècnics de les policies locals, núm. 3). Barcelona. Generalitat de Catalunya.

Aquest manual desenvolupa d'una manera clara totes les diligències referents a la conducció sota els efectes de l'alcohol o d'altres substàncies estupefaents.

ROYUELA DOMINGO, J. (1992): *Tècniques bàsiques d'intervenció: la seguretat en el treball* (Manuals tècnics de les policies locals, núm. 4). Barcelona. Generalitat de Catalunya.

Aquest manual és interessant sobretot pel que fa a les tasques de la patrulla policial, com ara la recerca i la localització de proves.

ANNEXOS I MATERIAL D'AUTOAVALUACIÓ

Dins d'aquest document vostè trobarà:

- Els documents annexos que amplien la informació del seu manual, els quals es troben referenciats al final de cada tema del manual de consulta.
- Un qüestionari d'autoavaluació final que vol servir com a eina per saber quin ha estat el seu grau d'aprenentatge.
- Pautes per a la correcció de l'autoavaluació.

SUMARI

Annex 1: Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. Articles 443-446.	79
Annex 2: Acta d'informació de drets de la persona detinguda.	81
Qüestionari d'autoavaluació final	83
Pautes per a la correcció de l'autoavaluació	85

ANNEX 1

Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. Articles 443-446

LOPJ 6/1985, publicada en el BOE n.º 157 de 2 de julio de 1985

Artículo 443

La función de la Policía Judicial comprende el auxilio a los juzgados y tribunales y al Ministerio Fiscal en la averiguación de los delitos y en el descubrimiento y aseguramiento de los delincuentes. Esta función competará, cuando fueren requeridos para prestarla, a todos los miembros de las fuerzas y cuerpos de seguridad, tanto si dependen del Gobierno central como de las Comunidades Autónomas o de los entes locales, dentro del ámbito de sus respectivas competencias.

Artículo 444

1. Se establecerán unidades de Policía Judicial que dependerán funcionalmente de las autoridades judiciales y del Ministerio Fiscal en el desempeño de todas las actuaciones que aquellas les encomienden.
2. Por Ley se fijará la organización de estas unidades y los medios de selección y régimen jurídico de sus miembros.

Artículo 445

1. Corresponden específicamente a las unidades de Policía Judicial las siguientes funciones:
  - a) La averiguación acerca de los responsables y circunstancias de los hechos delictivos y la detención de los primeros, dando cuenta seguidamente a la autoridad judicial y fiscal, conforme a lo dispuesto en las Leyes.
  - b) El auxilio a la autoridad judicial y fiscal en cuantas actuaciones deba realizar fuera de su sede y requieran la presencia policial.
  - c) La realización material de las actuaciones que exijan el ejercicio de la coerción y ordenare la autoridad judicial o fiscal.
  - d) La garantía del cumplimiento de las órdenes y resoluciones de la autoridad judicial o fiscal.
  - e) Cualesquiera otras de la misma naturaleza en que sea necesaria su cooperación o auxilio y lo ordenare la Autoridad Judicial o Fiscal.
2. En ningún caso podrán encomendarse a los miembros de dichas unidades la práctica de actuaciones que no sean las propias de la Policía Judicial o las derivadas de las mismas.

Artículo 446

1. En las funciones de investigación penal, la Policía Judicial actuará bajo la dirección de los juzgados y tribunales y del Ministerio Fiscal.
2. Los funcionarios de Policía Judicial a quienes se hubiera encomendado una actuación o investigación concreta dentro de las competencias a que se refiere el artículo 443 de esta Ley, no podrán ser removidos o apartados hasta que finalice la misma o, en todo caso, la fase del procedimiento judicial que la originó, si no es por decisión o con la autorización.

ANNEX 2

ACTA D'INFORMACIÓ DE DRETS DE LA PERSONA DETINGUDA

Exp. núm. ....

INFORMACIÓ DE DRETS DE LA PERSONA DETINGUDA

Heu estat detingut/da per la vostra suposada participació en un presumpte delictes de:

Per això, segons la Constitució Espanyola (art. 17), i la Llei d'enjudiciament criminal (art. 520), teniu dret:

- A no declarar en contra vostre, a no confessar-vos culpable, a restar en silenci, a no respondre aquella o aquelles preguntes que us siguin fetes o a manifestar que només declarareu davant del jutge.
- Que sigui present durant la vostra declaració, o el vostre reconeixement d'identitat, l'advocat que designeu o bé un advocat d'ofici, l'assistència del qual és gratuïta, i a poder mantenir una entrevista amb ell en acabar la declaració o el reconeixement.
- Que sigui comunicada a la persona que designeu la vostra detenció i el lloc on resteu detingut.
- En el cas que sigueu estranger, teniu dret que es comuniqui la detenció al vostre consolat, i a ser assistit gratuïtament per un intèrpret en el cas que no entenguen o no parleva els idiomes oficials.
- En cas de minoria d'edat o incapacitació, es notificarà als pares, al tutor o al Ministeri Fiscal i al cònsol del vostre país, si sou estranger.
- A ser reconegut per un metge forense, el seu substitut legal o un altre metge que depengui de l'Administració Pública.

ÚS DELS DRETS

Nom i cognoms de la persona detinguda:

DNI:

En ús dels seus drets desitja:

Ser assistit per l'advocat senyor/a:

Ser assistit per l'advocat d'ofici.

Que es comuniqui la detenció a:

Carrer

Població Telèfon

Que es comuniqui la detenció al seu consolat.

Ser assistit per un intèrpret.

Ser reconegut per un metge forense.

Barcelona, a les ..... hores, del dia ..... d ..... de .....

Agents núm. .... i .....

La persona detinguda

Qüestionari d'autoavaluació final

Per saber en quin grau ha assimilat els conceptes treballats en el manual li presentem el següent qüestionari, que consta d'una primera pregunta oberta centrada en el tema de les diligències i nou enunciats tancats per qualificar amb Vertader o Fals.

1. Enumeri, per ordre d'actuació, les diligències que faria en els casos plantejats a continuació:
  - a) Es rep una trucada telefònica en què el propietari d'un comerç comunica que un jove ha entrat a la seva botiga amenaçant-lo amb una pistola i li ha robat els diners de la caixa.
  - b) Una dotació, fent un servei de patrulla, observa com un vehicle fa una conducció anò-mala que pot indicar que el conductor es troba sota els efectes de l'alcohol. Després d'aturar el vehicle, s'observa una simptomatologia que apunta a la confirmació d'a-quest fet. Després de fer-li les proves tècniques de detecció alcohòlica, mitjançant l'e-tilòmetre de precisió, surt un resultat de 0,65 mg/l d'alcohol en l'aire espirat.
  - c) Un accident de circulació amb ferits greus.
  - d) El consum d'estupefaents en un parc on hi ha nens petits jugant.
  - e) Es rep una trucada telefònica anònima que manifesta que la seva veïna del 4rt 1a està patint maltractaments, que se senten crics que diuen «No em peguis mes». Quan la dotació arriba al domicili, observa en la senyora signes d'haver patit maltractaments, tot i que ella ho nega i no vol denunciar-ho.
2. Les tasques de policia judicial només són realitzades pels cossos i forces de seguretat de l'Estat, i si escau, per les policies autonòmiques. **V F**
3. Per diferents delictes relacionats entre si comesos per la mateixa persona en el mateix acte (per exemple, un senyor que roba un cotxe i amb aquest cotxe es dedica a fer estrebades) es fa un únic atestat. **V F**
4. Si coneixem noves dades d'un delicte del qual ja es va instruir un atestat, se'n confeccio-narà un altre. **V F**
5. La confiscació d'efectes, armes, drogues, etc., per part de la policia, tenen el valor de denúncies. **V F**
6. A l'atestat s'han de recollir tots els passos que fem per aclarir els fets. **V F**
7. L'atestat ha de tenir obligatòriament un instructor i un secretari. **V F**
8. Una acta es pot redactar en un foli en blanc i a mà. **V F**
9. Si estem instruint diligències i un superior ens diu que ell les continuarà, farem una dili-gència de traspàs i el superior se'n farà càrrec. **V F**
10. El reconeixement fotogràfic d'un imputat per part de la víctima durant la instrucció d'un atestat serveix com a element de prova. **V F**

Compari les seves respostes amb les que li proposem a les «Pautes per a la correcció de l'autoavaluació».

Pautes per a la correcció de l'autoavaluació

Pot comparar les seves respostes amb les que li oferim a continuació:

1. a)

— Actuacions:

- Compareixença (de la patrulla que ha anat al lloc dels fets).
- Diligència de declaració.
- Acta de declaració.
- Diligència d'ofertiment d'accions.
- Acta d'ofertiment d'accions.
- Diligència de reconeixement fotogràfic.
- Acta de reconeixement fotogràfic.

— Si l'autor és identificat:

- Diligència d'antecedents.
- Diligència de comissió (per localitzar i detenir el presumpte autor).

— Si l'autor és localitzat i detingut:

- Compareixença (dels agents que l'han detingut).
- Diligència d'informació de drets al detingut.
- Acta d'informació de drets al detingut.
- Diligència de sol·licitud d'assistència lletrada.
- Diligència de presentació de l'advocat.
- Diligència de declaració del detingut.
- Acta de declaració del detingut.
- Diligència de remissió.

Si l'ordre seguit no es correspon amb el que s'ha plantejat, no té per què ser incorrecte. Ens hem de preguntar si s'han fet totes les diligències segons l'ordre de les nostres actuacions.

Es poden donar altres circumstàncies en l'atestat que l'ampliarien o el reduirien. Després de la diligència de reconeixement fotogràfic, si el resultat fos positiu, es podria fer una diligència de reconeixement en roda, però ja s'ha explicat a la part teòrica que aquesta diligència la faria el jutge.

Si l'autor no fos identificat, després de la diligència de reconeixement fotogràfic vindria la diligència de remissió, amb la qual cosa acabaria l'atestat. Si posteriorment l'autor fos identificat, es farien diligències ampliàtòries, com ja s'ha comentat a l'apartat de les diligències ampliàtòries.

1. b)

— Actuacions:

- Diligència inicial (explicant què és el que ens ha motivat a aturar aquest vehicle).
- Diligència d'identificació del conductor i el vehicle.
- Diligència de símptomes externs.

- Acta de símptomes externs.
- Diligència d'informació de drets sobre alcoholèmia.
- Acta d'informació de drets sobre alcoholèmia.
- Diligència de prova d'alcoholèmia.
- Diligència d'impresos expedits per l'etilòmetre (s'adjunten els impresos emesos per l'etilòmetre).
- Diligència de sol·licitud d'antecedents policials.
- Diligència d'intervenció de documents (s'intervé el permís de conducció).
- Diligència de mesures cautelars.
- Acta d'immobilització de vehicle.
- Diligència de citació (perquè es presenti davant el jutjat).
- Diligència de remissió.

En aquests cas, ja que no es deté l'autor, se'l cita perquè es presenti davant el jutge. També és adient fer una diligència amb el certificat d'homologació de l'aparell etilòmetre, tot i que en aquest cas no s'ha inclòs.

Si l'autor volgués anar a contrastar la prova amb una d'extracció de sang, es faria una diligència de trasllat a un centre mèdic per a l'extracció de sang.

Si entre els ocupants del vehicle hi ha alguna persona que tingui permís de conducció, i després de sotmetre-la a les proves de detecció alcohòlica dóna un resultat negatiu, podria fer-se càrrec del vehicle. En aquest cas es faria una diligència de canvi de conductor amb la corresponent acta, i no es redactaria la diligència ni l'acta d'immobilització.

1. c)

— Actuacions:

- Diligència inicial.
- Diligència d'identificació del conductor i el vehicle.
- Diligència de manifestació del conductor implicat.
- Acta de manifestació del conductor implicat.
- Diligència d'oferiment d'accions penals.
- Acta d'oferiment d'accions.
- Diligència d'inspecció ocular i acta d'inspecció ocular.
- Diligència de remissió.

Les diligències d'identificació de conductor i vehicle, la diligència de manifestació de conductor implicat i la diligència d'oferiment d'accions es farien per a cada unitat implicada. Lògicament, si fos un atropellament, seria diligència d'identificació de vianant i manifestació del vianant atropellat.

En les diligències d'identificació de conductor i vehicle, si entre els ferits hi ha algun dels passatgers, es farà una diligència d'identificació del passatger i una altra d'oferiment d'accions penals. Igualment, si pensem que el testimoni del passatger o de qualsevol altra persona que hagi vist alguna cosa pot ser rellevant, caldrà fer una diligència de declaració del testimoni, amb l'acta corresponent.

En aquest cas s'ha fet el nombre mínim de diligències. Normalment es farà també diligència de presa de fotografies, i, segons la complexitat de l'accident, un informe tècnic més elaborat, en el qual es farà un càlcul de velocitats, una reconstrucció de l'accident, una anàlisi dels punts de percepció, etc, però això ja entraria dintre del tema de la investigació d'accidents.

1.d)

En aquest cas no es faria atestat, ja que seria una infracció administrativa.

Sí que es realitzaria un atestat per una falta contra els interessos generals si l'autor abandona la xeringa al parc, ja que es troba tipificat a l'article 630 del Codi Penal.

1.e)

Tot i que la senyora no vol denunciar els fets, es pot fer una denúncia d'ofici.

— Actuacions:

- Diligència de telefonema (es reflecteix la trucada de la veïna, que és la que ens informa dels fets).
- Diligència de comissió (enviant una dotació al lloc dels fets).
- Compareixença (dels agents intervinents).
- Diligència de sol·licitud d'antecedents policials (per veure si al presumpte autor dels maltractaments li consta alguna detenció pel fet denunciat pels agents).
- Diligència de remissió.

La sol·licitud d'antecedents s'ha de fer, ja que si en té per maltractaments, ja no seria una falta sinó un delictes, d'acord amb el concepte d'habitualitat.

2.

Fals. Qualsevol cos de policia pot realitzar tasques de policia judicial, si bé només els cossos i forces de seguretat de l'Estat, i si escau les policies autonòmiques, poden tenir unitats orgàniques de Policia Judicial que depenguin del funcionalment de les autoritats judicials i del Ministeri Fiscal.

3.

Vertader. Es confeccionaria un mateix atestat i s'hi reflectirien tots els delictes observats.

4.

Fals. S'han de fer diligències ampliàtòries.

5.

Fals. La confiscació d'aquests elements per part de la policia té la consideració de proves autèntiques, sempre que es ratifiqui al judici oral.

6.

Vertader. A l'atestat s'han de reflectir totes les actuacions que es fan per a l'esclariment dels fets.

7.

Fals. És adient que hi hagi un instructor i un secretari, però la llei només ens parla de l'obligatorietat d'un instructor.

8.

Vertader. Les actes es poden emplenar mitjançant models formalitzats del cos policial o bé en un paper en blanc a mà. Els requisits formals de les actes ves troben recollits a l'apartat de les actes.

9.

Vertader. Segons l'article 285 de la LECr, si hi concorregués algun funcionari de la Policia Judicial de categoria superior, se l'informarà de tot el que s'ha practicat i es posarà a disposició seva.

10.

Fals. El reconeixement fotogràfic és un instrument per iniciar la investigació. Només serveix com a prova si és ratificat a l'acte del judici oral.

Manuels de Formació Municipal, 9

Servei de Formació Local
Carrer de Minerva, 4, 5a pl.
08006 Barcelona
Telèfon 934 022 045
Fax 934 022 050

www.diba.es/fl